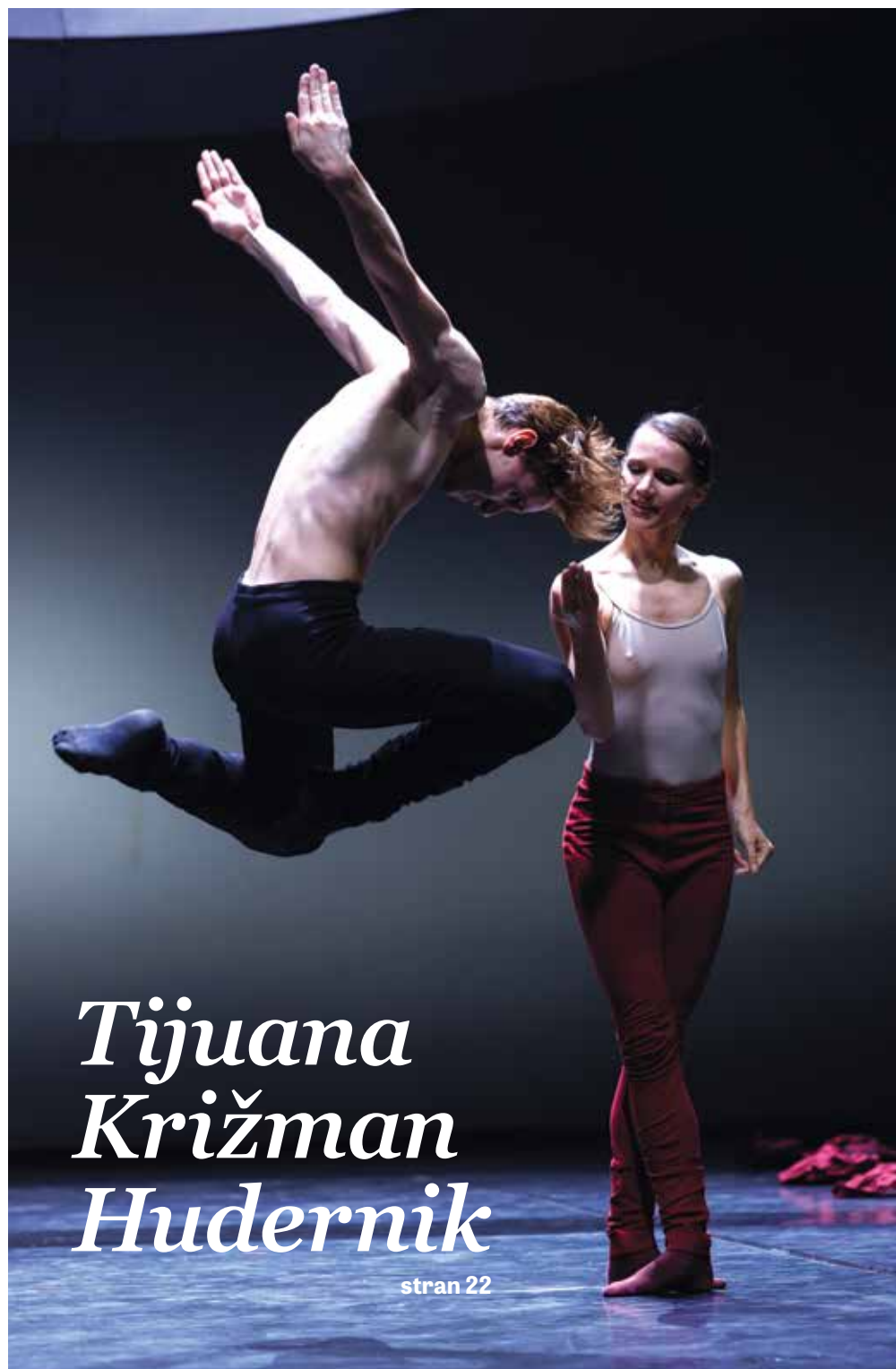

Tijuana Križman Hudernik

stran 22

TOMAŽ GANTAR
stran 14

JAKOB NEDO
stran 32

BOOM!
stran 38

ANDREJKA MAKLIĆ
stran 36

stran 10

TOMAŽ
PEROVIČ

So obdobja, ko je delo novinarjev izjemno lahko in precej enostavno. To so meseci, ko nas zanimajo enaka vprašanja, problemi ali dogodki, kot so naravne nesreče, veliki politični dogodki ali pretresi, različni dogodki, povezani z znanimi osebnostmi in podobno. Potem so meseci z dogodki, kot so zdravniška stavka, prepiri v koaliciji in odstopi ministrov tisti, o katerih se največ pogovarjamo. Morebiti res. Mogoče boste tudi v tej številki z velikim veseljem (ali vsaj zanimanjem) prebirali Leonovo kolumno o politični »pašti« ali Bojanin intervju s Tomažem Gantarjem ali Borisove pogovore z znanimi osebnostmi o trenutni politični situaciji. Zagotovo pa vam lahko povem, da to niso teme, ki ste jih v zadnjem mesecu dni iskali na spletnih straneh. Najbolj obiskani so bili članki o mladem Janezu Volmajerju, ki nas je zapustil mnogo prehitro, o neobičajnih prometnih nesrečah, o sinu, ki je kričal na svoja starša, o visoki in vedno višji ceni stanovanj v Kopru, o nenormalno visokih najemninah za stanovanja na obali, o novi podobi ceste med Koprom in Izolo, o popularni modi v letu 2024, o komentiranju smučarskih tekem Andreja Stareta, o pustnih in drugih receptih in o kulturnih in zabavnih dogodkih slovenske Istre. O stvarih, ki se nas dotikajo bolj kot pa trenutna politična kriza, zato tudi vse raziskave javnega mnenja, ki merijo utrip nas, volivcev, kažejo, da nas največ ne ve, koga bomo in če sploh bomo volili. Mislim, da to kaže na veliko razočaranje nad politiko. Kaže na prepričanje, da smo na žalost ponovno na državnih volitvah izvolili garnituro, ki ni sposobna vladati in delovati v skupno dobro. Za konec pa še to: ne obstajajo raziskave o našem mnenju o trenutni lokalni oblasti. Sem pa prepričan, da bi se odrezala bolje kot tista na državni ravni.

Ali politiki sploh vedo, zakaj in za kaj smo jih izvolili?

Razmere v slovenski politiki niso takšne, kot bi si večina želela - V dobršni meri jih sooblikuje (in nosi odgovornost) tudi opozicija, nezrelost volilnega telesa, pa tudi številni (preveliki) vplivneži v državi

Ali slovenski politiki res ne vedo, zakaj jih volimo? Se kdaj vprašajo, kaj bi pravzaprav morali početi, da bi pomagali tej državi? Zakaj se toliko ukvarjajo sami s sabo? To v preveliki meri ustreza predvsem vsakokratni opoziciji, ki budno pazi, da vladajočim niti po naključju ne bi uspel kakršenkoli napredek. Kaj se dogaja v slovenski politiki in kako bo to vplivalo na življenje in razvoj v Istri, smo povprašali šest vplivnih in politično prekaljenih prebivalcev slovenske Istre, ki so v preteklosti delali v politiki ali nanjo vplivali, nekateri med njimi so vanjo vpeti še danes. V glavnem so bili precej podobnih mnenj. Nismo jih vprašali za recept, s katerim bi prišli iz zagate, ki nikomur ne napoveduje prav lepih časov.

KAKO VIDITE IN KOMENTIRATE POLITIČNE RAZMERE NA DRŽAVNI RAVNI V ZADNJIH MESECIH?

Dorijan Maršič, nekdanji poslanec in generalni sekretar LDS, nekdanji direktor Gasilske brigade Koper, direktor ITF, zdaj direktor Inkubatorja Sežana: »V zadnjih štirih letih je ocena učinkovitosti slovenske politike mešana. Gospodarsko rast v tem obdobju lahko ocenimo kot nižjo v primerjavi z drugimi novimi članicami EU, saj se Slovenija po povprečni gospodarski rasti uvršča na predzadnje mesto med 10

novimi članicami. Kljub temu so nekatere ocene pokazale, da je bila Slovenija v določenih letih praktično na prvem mestu po konkurenčnosti zaposlenih in delovne učinkovitosti. Gospodarstvo je v zadnjih dveh letih znova doseglo več kot triodstotno rast, kar kaže na okrevanje po predhodnih nižjih stopnjah. Dogajanja v zadnjih mesecih razkriva neko nervozno sliko slovenske politike. Golobova vlada se je soočila z zelo burnim začetkom mandata, z blokado opozicije

Časopis in spletni portal OBALApplus® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Število izvodov 25.500. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si, 05 9045 710, 040 600 700. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si, 040 771 000. Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik Tomaž Perovič, tomas.perovic@obalaplus.si. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Nataša Benčič, Dorijan Marušič, Manca Hribovšek, Sabrina Simonovich, Sašo Mejak, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Andreja Čmaj Fakin in Petra Mežnarc. Oblikovanje Emigma d.o.o. Prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Promocijska sporočila in naročene objave so ločena od uredniških vsebin in označena z oznako ©. Datum izida 28. februar 2024.

Strani s podnaslovom OBALApplus AKTUALNO sofinancira Ministrstvo za kulturo RS.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

(brez 100 dnevov miru), vložitvijo več kot 30 zakonov vključno z zakonom o vladi, z referendummi, naravnimi ujmani (požari in poplave), z naraščajočo inflacijo in energetske krizo ter valom stavkovnih zahtev, za probleme, ki so se nabirali v zadnjih desetletjih. Ljudje kljub vsemu pričakujemo, da se bodo zastavljene reforme izpeljale. Ob vseh težavah se še sami nespretno spotikajo. Prehitro dane obljube, menjave ministrov, zadnje afere z nepremičninami, očitna tekmovalnost med koalicijskimi strankami in nespretnost v komunikaciji ne prispevajo k zaupanju v učinkovitost te vlade. Predvsem pa zamujajo v normativnem načrtu dela vlade na področju zdravstva, pokojninske reforme, davčne in stanovanjske politike. Vse to se odraža tudi pri padcu podpore tako vladi kot vladnim strankam, zato tudi ne preseneča, da je sedaj najbolj popularen politik tisti, ki nima opravka s konkretnimi odločitvami in gradi gradove v oblakih s splošnimi in neoprijemljivimi floskulami. Ljudje bodo spet nasedli obljubam, ponovno pa bo pridobivala politična opcija, za katero so že pozabili, kako je vodila državo v prejšnjem mandatu.«

Barbara Verdnik, novinarka in dolgoletna direktorica Primorskih novic: »Več kot dveletno vladanje Janeza Janša je razsulo veliko sistemov in podsistemov države, trpeli smo teptanje človekovih pravic, strankarsko kadrovanje, korupcijo v najtežjih kovidnih časih, kršenje zakonov in ustave...Tik pred konstituiranjem parlamenta so sprejeli še 54 sklepov, ki so pomenili napad na proračun oziroma veliko finančno breme. Takoj po oblikovanju parlamenta in vlade pa so s proceduralnimi vlaganji zakonov za eno leto onemogočili marsikateri ukrep ali spremembo. Glede na vso torturo in maličenje demokracije so bila pričakovanja do nove vlade enormna. Ni jih bilo mogoče izpolniti, zlasti po vseh 30-letnih političnih zablodah, političnih namesto strokovnih kadrovanjih po ministrstvih. Golobova vla-

da še zdaleč ni večša političnih igrice opozicijske SDS. S prevelikim občutkom moči so šli iz napake v napako, iz ene neizpolnjene obljube v drugo.

Pa vendar se v slabih dveh letih dogaja tudi veliko sprememb na bolje, delovanje vlade omogoča stabilno ekonomsko in politično stanje. Več je sociale, več demokracije, RTV se počasi postavlja na noge. Si lahko predstavljamo, kako bi danes komentirali aktualne razmere, če bi imeli prejšnjo vlado? Kako o javnem zdravstvu morda sploh ne bi razpravljali, ker od nje ga ne bi več veliko ostalo? In nočem si zamišljati, da bi danes preoblečeni v ovčke in »sodelovanje«, spet po volčje trgali državo. Kljub javnomnenjskim poraznim rezultatom, kjer se anketiranci običajno spomnijo zgolj zadnje afere, zato menim, da bi koalicija morala strniti vrste, se končno naučiti kaj iz svojih napak in začeti že danes odpravljati strankokracijo (najprej pri sebi), ki se ja razpasla na vseh nivojih od občin do države. Ker to niso več politične stranke, ampak interesne združbe, ki so nas za svoje interese dobesedno ugrabile.«

Ksenija Benedetti, dolgoletna vodja državnega protokola, zdaj zasebna podjetnica: »Na politične razmere v državi gledam skozi očala mavrične palete razočaranj. Obljube, ki jih je vladajoča četa suvereno ponujala na pladnjih volilnih sanj, so samo še črna packa na papirju. Enako je s koalicijsko pogodbo. Ves čas govorijo in ponavljajo, da delajo dobro, a sama in mnogi drugi tega dobrega dela na občutim(o). Tramtram s čakalnimi vrstami v zdravstvu

(in vse drugo v balonu zdravstva) je še naprej nemogoč in ljudje si morajo plačevati preglede in operacije, sicer čakajo pet let ali več. Še vedno ne vedo, ali bi javno ali zasebno zdravstvo. Zakon o dolgotrajni oskrbi je druga packa na papirju in v praksi ne deluje, pa bi moral že od 1. januarja. Kadrovske bazeni medicinskih sester in negovalk so prazni, raje gredo delat v supermarket. Poplavalne konkretne rešitve imajo lastnosti polža. Da korupcije, s katero se sploh še niso začeli ukvarjati, niti ne omenjam. Stavba na Litijski 51 je tako in tako samo kaplja v morju kraj in goljufij. Kradi, dokler in kolikor moreš, samo pazi, da te ne dobijo. In kar nič se ne zgodi. N I Č. Slovenska politična barka pluje naprej in ne vem, če se sploh zaveda, da je (znova) zašla in da pluje na mestu. Ni dovolj, da sopihaš in delaš. Delaj tako, da boš imel konkretne rezultate in da bodo ljudje občutili, da se je nekaj, vsaj nekaj, izboljšalo. Brez afnanja, arogantnega nastopaštva in blablajev. «

Franco Juri, nekdanji poslanec in veleposlanik Slovenije v Madridu, državni sekretar na ministrstvu za zunanje zadeve, zdaj direktor Pomorskega muzeja Piran: »Politično stanje ni rožnato, vendar niti obupno še ni. Vlada se je pri marsičem potrudila in dosegla tudi nekaj rezultatov v korist najbolj ranljivim (pokojnine, socialni transferji, ohranjanje relativno nizkih cen energentov), ni pa znala tega primerno predstaviti. Kolikor vem, pripravlja tudi zakonodajo

BORIS
ŠULIGOJ

o delavski udeležbi v lastništvu podjetij. Po drugi strani je vladi ušlo iz rok upravljanje z različnimi, tudi nasprotujočimi si interesi, ki sestavljajo naše družbeno tkivo. Še vedno je prisotna stara bolezen politike, ki je žal še zmeraj razumljena kot poslovna priložnost in ne kot upravljanje s skupnim dobrim. Številne afere so že del patologije našega političnega razreda, v prvi vrsti dveh strank z najdaljšim stažem (SDS in SD), imuni pa niso niti pri NSi in »novih obrazilih« Gibanja Svoboda. Žal, nismo uspeli izkoreniniti »rakotvornih« celic korupcije in klientelizma, ki so se pojavile in hitro razmnožile z neoliberalnim in privatizacijskim valom po osamosvojitvi. Kot državljana me skrbijo tudi rafalne, bolj ali manj upravičene stavke, za katerimi je zaznati tudi močan politični interes, zlasti stavka zdravnikov. Tako kot je zastavljena, ima grenak priokus neetičnosti in izsiljevanja na račun pacientov. Menim, da bi morala vlada delovati bolj učinkovito in transparentno. Pretresen sem, na primer, da pristojno ministrstvo in državni organi ne morejo preprečiti nelegalne, okoljsko in za zdravje ljudi nevarne asfaltne baze v Vrtojbi. Taki spodrsrljaji spodkopavajo verodostojnost vlade.«

Janez Starman, odvetnik in podžupan Mestne občine Koper: »Zaradi aktualnega dogajanja v politiki se je vzpostavila velika stopnja nezaupanja in izguba ugleda do vseh nosilcev oblasti, predvsem na pomembnih državotvornih ministrstvih. Velikokrat imam občutek, da živimo v nekih paralelnih svetovih. Za tiste politike, ki ne razumejo, zakaj so tam, da niso sami sebi

namen, zakaj so bili izvoljeni, njim je verjetno, kar zanimivo, saj se jim veliko dogaja. Če izgubijo občutek, kateri so realni problemi države in ne spoštujejo volje ljudi, ki so jih izvolili z jasnim mandatom in ne zato, da se ukvarjajo sami s sabo, tistim je verjetno v politiki zabavno. Vsem ostalim, ki to gledamo in trpimo, pa je bistveno manj, pravzaprav obratno – nesprejemljivo. Upam, da vsaj uradniški del, ki ni neposredno odvisen od vsakodnevne politike, da vsaj ta razume, kaj je poslanstvo in namen države in deluje tvorno. Nekaj pozitivnih tovrstnih izkušenj imam.«

Franci Matoz, odvetnik, trenutno najbolj znan kot odvetnik Janeza Janše: »Ko vodenje države zaupaš ljudem, ki ne vedo, kaj država je in kako delujejo sistemi ter podsistemi državne uprave, imaš namesto razvoja popolni razkroj vsega (zdravstva, plačnega sistema, oskrbe starostnikov na domu, neugodni davčni sistem, in podobno). Amaterji, v mislih imam seveda tiste, pri katerih je moč odločanja, ostali tako samo statirajo, pa z raznimi nesmiselnimi nakupi zapravljajo denar ljudi. Tak primer je na primer sodna stavba, ki ni primerna za sodišče, kupljena na način, na kakršnega nihče ne kupi niti garaže, in popolnoma brez jasne predstave, kaj tam bo, ali se sploh lahko obnov. Tak primer je nakup 13.000 prenosnikov, od tega 3000 za šole, ki jih šole ne potrebujejo. Če bi me vprašali, ali bo sedanja vlada prišla do konca mandata, odgovorjam: za dobro ljudi, upam, da ne.«

KAKO LAHKO DRŽAVNA POLITIKA V TEH RAZMERAH VPLIVA NA POLOŽAJ IN RAZVOJ ŠTIRIH ISTRSKIH OBČIN? KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V ISTRI (NA OBALI) OD DRŽAVE?

Dorijan Maršič: »Državna politika ima ključno vlogo pri podpiranju razvoja in reševanju problemov v štirih istrskih občinah. Glede infrastrukturnega razvoja regije bi lahko država prispevala k izboljšanju in vzdrževanju infrastrukture, kar je ključno za spodbujanje razvoja v regiji. To vključuje železniško, cestno infrastrukturo, javni prevoz, turistične objekte, stanovanjsko in komunalno infrastrukturo. Ob sedanji gradnji novega železniškega tira bi morala že postaviti terminski načrt za dodaten tir in dokončno preusmeritev tovornega prometa iz Luke Koper na železnico. Pospeseno bi morali iskati vire financiranja izgradnje novih in dostopnih stanovanj za mlade. Ob propadu in selitvi pomembnih gospodarskih subjektov iz slovenske Istre v Ljubljano in s tem izgubo številnih kakovostnih delovnih mest in kadrov, bi država lahko s finančnimi spodbudami, subvencijami in drugimi ukrepi podprla lokalno gospodarstvo, zlasti v sektorjih, kot sta logistika, turizem in kmetijstvo, ki sta ključna za istrsko regijo. Zelo se v naših krajih pozna šibkost podjetniškega podpornega okolja, kot generatorja inovacij in novih podjetniških iniciativ z ustvarjanjem novih delovnih mest z visoko stopnjo dodane vrednosti. Ob zadnjem merjenju koeficienta razvitosti slovenskih občin je Mestna občina Koper na 52. mestu, Izola na 53. , občina Ankaran na 87. in piranska občina na 158. mestu, kar je dovolj zgovorno. Predvsem ostaja odprto vprašanje nejasna rešitev oskrbe s pitno vodo Slovenske Istre. In ne nazadnje. Končno se bo morala državna politika soočiti z decentralizacijo Slovenije in zagotavljanjem večje upravljavske in finančne avtonomije lokalnim skupnostim in regijam, ko država lahko zgolj pomaga pri učinkovitejšem upravljanju lokalnih virov in potreb.«

Barbara Verdnik: »Državna politika ima z veliko večino v parlamentu in številnimi istrskimi poslanci vse možnosti, da vpliva na razmere v istrskih občinah, ampak od države ni mogoče nič pričakovati, ampak odločno zahtevati. Slovenska Istra je talec državnih interesov od Luke, Železnice in tranzitnega prometa, ki škodijo prebivalcem in jim zelo malo dajejo v zameno, zato je povsem nerazumljiva

popolna pasivnost poslancev Gibanja Svobode iz slovenske Istre in njihovega lokalnega odbora za štiri občine, da se ne lotijo oziroma zahtevajo vsaj urejanja vprašanja prometa. Bliža se Velika noč in nadaljnjih šest mesecev kaosa na cestah, vsi našteti pa pozabljajo na predvolilne obljube, ignorirajo vse predloge civilnih iniciativ in dovolijo, da Dars dela kar hoče. Hitra cesta se je ustavila v Jagodju nad Izolo pred več kot 20 leti, prav toliko časa Dars in drugi pristojni obljublajo hitro cesto do Dragonje in nočejo priznati, da so že zdavnaj zašli v slepo ulico, iz katere je rešitev samo nova trasa, na primer iz Bivja v smeri proti Sočergi, saj vse ostalo uničuje dragoceni prostor ob naši kratki morski obali. Vinjete na taki cesti so tudi v neskladju z dogovori oziroma obljubami prebivalcem in z duhom meddržavnih sporazumov, z luško (srminsko) vpadnico pa se tudi pletejo že 20 let. Da ne govorimo o najmanjši občini Ankaran, ki ima številna odprta vprašanja z vsaj petimi ministrstvi, pa Svoboda v Ankaranu in Kopru že dve leti ni prispevala nič, da bi jih rešili in omogočili razvoj. Stranka Gibanje Svoboda je bila na volitvah uspešna zaradi škodljive bivše vlade in izjemnega angažiranja civilne družbe. Zaupanje občanov in državljanov si lahko postopoma povrne zgolj z njihovim spoštovanjem in urejanjem zadev za dobrobit ljudi, kar so obljubljali in obetali. Kot prvi korak pričakujemo takojšnje ukrepe na področju prometa, pri tem angažiranje istrskih poslancev in občin ter takšen vpliv na Dars, ki bo onemogočil njegovo nenehno soliranje in obnašanje, kot da je država v državi.«

Ksenija Benedetti: »Žal se modus operandi sodelovanja države na lokalnih ravneh prepogosto naslanja na barvno usklajenost župana in vladne ekipe in na to, kako močno kdo v Ljubljani »teži« : »Ta je naš, dajmo mu za nov zdravstveni dom.« »Ta sitnari vsak teden, dajmo mu kako drobtino, da se ga rešimo.« Razvoja sicer ni brez idej, temeljitega načrta in ne brez denarja. In če se denar dobi, ga je treba znati ustrezno porabiti. Osnova je torej sestaviti primeren in dobro premišljen načrt razvoja in se dogovoriti, kaj sploh hočemo. Kako s turizmom, kako z Luko, kako s kulturo, športom, kako z zaledjem ... ? Zdi se, da tega še ne vemo. Bistveno se je torej dokončno dogovoriti, kaj bi, nato sestaviti dober načrt (kaj, kako, kdo, vsaj okvirno, kdaj) in nato narediti desant na državne institucije za pridobitev sredstev. Po vseh mogočih poteh in vztrajati.«

Franco Juri: »Dobra vlada bi morala predvsem krepiti dialog z lokalnimi skupnostmi in prisluhniti ljudem in javnemu interesu. Tudi pri nas bi morala bolj odločno ustaviti ali vsaj omejiti prevlado partikularnih zasebnih interesov, ki so že tako in tako opustošili naše gospodarske temelje: od ladjarstva, energentov, industrije do turizma. Področje kulturne dediščine je zane-marjeno in nepomembno na obzorju državnih in lokalnih vodilnih politikov. Morje pa je za odločevalce v glavnem le rekreacijski dopustniški cilj. V Istri imamo občutek, da ostajamo nekakšna periferija, »obala«, rekreacijski, vikendaški prostor za Ljubljano. Neredko so takšni občutki utemeljeni, večkrat pa tudi pretirani in funkcionalni, zato lahko postanejo le krinka ali alibi lokalnih interesnih skupin in klanov za nemoteno lomastenje in upravljanje z nečednimi posli. Zaradi številnih tovrstnih izkušenj je večkrat, še bolj kot pomanjkanje avtonomije in decentralizacije čutiti pomanjkanje državnih ukrepov, še posebej pravne države. Če je bila istrska obala nekoč plen partijskih veljakov je po koncu socializma plen različnih turbo tajkunov. Strateške vizije, ki je ob vseh napakah nedemokratskega sistema vodila razvoj po drugi svetovni vojni, danes ni več. Improvizacija po načelu hitrih zaslužkov pa je očitna in če ne razmišljaš pohlepno, si za mnoge le človek brez časa in prostora, ena navadna »mona«. Žal.«

Janez Starman: »Prav na račun državnih uradnikov upam, da deluje državni aparat učinkovito vsaj na tistih področjih, ki so ključni za razvoj slovenske Istre. Na prvem

mestu je vodooskrba, saj ne moremo biti prepuščeni nemilosti podnebnih sprememb. Upam, da politično vzdušje ne bo vplivalo negativno. Drugi železniški tir bo kmalu, vendar država potrebuje tudi vzporedni tir, da opustimo staro, neprimerno železniško traso. Glede cest sem razumel, da bo letos vendarle prišlo do premikov. Od države pa pričakujemo, da bi z omejitvami in verjetno z davčno regulacijo vplivala na to, da kapital ne bi pokupil vseh hiš v starih mestnih jedrih, kar se najbolj očitno čez mero dogaja v Piranu, ki postaja mesto brez duše, neke vrste turistično spalno naselje. Ti pojavi gentrifikacije so za tri obmorska mesta lahko usodna, zato zahtevamo, da pomaga tudi država.«

Franci Matoz: »Tako kot na državni ravni tudi na Obali lahko pričakujemo samo negativne vplive trenutnega vodenja države. Glede na pričujočo gospodarsko krizo in vse dražjo hrano ter energentov se bojim, da bo veliko delavnih in pridnih ljudi še težje preživelo. Sreča je samo, da po mojem vedenju vsaj zdravstvo na Obali deluje.«

KAKO IZ ZAČARANEGA KROGA?

Recepta za izhod iz tega začaranega političnega kroga nismo dobili. Morda komu odgovarja, da je tako, kot je, saj se določen odstotek iznajdljivcev odlično znajde v tej politični postavitvi. Vsekakor imamo na koncu koncev točno takšno politiko, kakršno volimo, podpiramo, torej takšno, kakršni smo sami: sicer različni, precej skregani med seboj in sami s seboj, obla-stiželjni, požrešni, koruptivni, dvolični, demagoški, narcisoidni, zavistni, agresivni, nestrpni... Smo točno takšni, kakršna je naša politika, pa če si priznamo ali ne, kakršni smo sami vsaj v podzavesti, globoko prepričani, da imamo zagotovo najbolj prav, in da se vsi drugi, ki niso z nami, usodno motijo. Bi bilo zato potrebno zamenjati ljudstvo, kot je rekel že Stalin? Čeprav se tej njegovi diktatorsko zmedeni domislici danes smejemo, pa je imel v nekoliko prenesenem smislu prav: morali si bomo želeli precej drugačnega političnega sveta. In če je ta (politični) svet količkaj odraz nas samih, ga moramo začeti spreminjati pri sebi. Prav nič ne bi škodila niti sprememba volilnega sistema in morda tudi ustavnih določb, torej družbene ureditve. Še najbolj pa ga lahko spremenimo s šolo in kulturo, s tistim, kar sicer danes najhitreje izgublja vrednost.

Teniška igrišča v Portorožu: Od profesionalcev do domačinov

Potem ko se nihče ni prijavil na razpis za najem teniških igrišč v Portorožu, ki so lani jeseni prešla v last piranske občine, so se v občinski palači odločili, da območje namenijo domačinom in tam uredijo športno-rekreacijski center.

Kot izvemo iz knjige Portoroška teniška zgodba avtorja Zdenka Vozliča, se je teniška zgodba v kraju začela na Palacovem igrišču, kjer se je igralo za zabavo, prirejal se je turnirje in tenis v takšnem obsegu ohranjalo skoraj šest desetletij. S prenovo Portoroža konec 60' let prejšnjega stoletja pa so po avtorjevih navedbah vodilni ljudje uvideli, da je dodatna turistična ponudba v kraju lahko tudi šport in ob že uveljavljenih vodnih športih so z zazidalnim načrtom zasnovali Športni rekreacijski center Lucija, večinoma namenjen tenisu. ŠRC so umestili v neposredno bližino hotelov Metropol in Lucija, kjer so desetletja bivali teniški gosti, hkrati pa so bila igrišča dostopna tudi populaciji, ki je rasla z izgradnjo Lucije.

ZAČETKI VELIK IZZIV

Vozlič piše, da so bili začetki upravljalvske poti teniških igrišč velik izziv, saj so o tenisu nekaj vedeli le posamezniki, ki so igro videli ali se je naučili drugod. V veliko pomoč je bila sočasna ustanovitev kluba in sinergija med upravljavcem in klubom je v dolgih letih ustvarjala nepozabne dogodke. Razvili so tudi uspešen model teniškega življenja, z njim pa privabljali goste od vsepovsod in prirejali turnirje vseh rangov. Da bi klubu priznali delež za ustvarjanje dogodkov, delo z mladimi in velik delež v propagandnem smislu, je lastnik z njim sklenil pogodbo, ki je upoštevala rabo igrišč po sprejemljivih pogojih. S spremembo družbenega sistema v 90.letih pa se je pričelo vse bolj zaostrovati ekonomske pogoje, lastnik je pripeljal različne upravljalce, tudi izvajalce turnirjev in klub po navedbah Vozliča sčasoma ni bil več pomemben sogovornik. Organizirana klubska dejavnost se je sicer v kraju

začela z ustanovitvijo Teniškega kluba Obala leta 1971, še intenzivneje in celovito pa 1975 z ustanovitvijo Tenis kluba Portorož. Ta je dal zagon za še več centrov in klubov in tako se, po avtorjevem mnenju, začne portoroška teniška renesansa. Razvije se učenje, treniranje, organizacija turnirjev, sodniška dejavnost, prihod občinstva, medijev, sponzorjev in igralcev od vsepovsod, prav tako pa organizacija številnih domačih in mednarodnih turnirjev.

SLEDIL JE PRELOM

Leta 2022 pa se je v teniški zgodbi zgodil prelom. Terme Čatež, takratni lastnik Tenis centra Portorož najemniku ni podaljšal pogodbe. Pred tem je občina Piran že skoraj kupila teniška igrišča, saj so Terme Čatež naznanile, da imajo kupca s Hrvaške, a je takratni piranski župan Đenio Zadković odločitev po burnih razpravah prepustil naslednji sestavi občinskega sveta. Portoroški tenisači pa so na nujnost ohranitve teniških igrišč med drugim opozorili tako, da so si rumeno žogico z loparji podajali kar na piranskem Tartinijevem trgu. Novemu piranskemu županu Andreju Koreniki je nato s Termami Čatež uspelo izpogajati

ceno 4,5 milijona za približno 30 tisoč kvadratnih metrov površin, na katerih so teniška igrišča, balinišče, mini golf in travnik ob cesti ter igralni park za otroke. Svetniška skupina SD se je glasovanja na občinskem svetu vzdržala, medtem ko so vsi ostali občinski svetniki nakup potrdili. Župan je ob tem dejal, da občina omenjenih površin ne kupuje zaradi dobričnosti, ampak v korist občanov.

NEUSPELI RAZPIS ZA NAJEM

Nekaj prostorov kompleksa je sicer ostalo v zasebni lasti, ker so jih Terme Čatež že prej prodale tretjim osebam. Občina Piran pa je teniški kompleks začasno prenesla v upravljanje Športnemu in mladinskemu centru Piran (ŠIMC). Ker je ob zaprtju teniških igrišč turistično gospodarstvo opozarjalo, da naj bi območje prinašalo med 30.000 in 35.000

»dobrih« gostov letno, s tem pa do pet milijonov evrov prihodkov, so se na občini odločili, da objavijo razpis za najem. Najemnino v višini 10.000 evrov mesečno so določili na podlagi cennitve. Da pogoji ne bi bili prezahtevni, v razpis niso vključili osrednjega teniškega stadiona, saj bi to pomenilo še za 5000 evrov višjo mesečno najemnino. Na razpis se ni prijavil nihče. »Ne morem razumeti, kako nekdo, ki ustvari pet milijonov evrov prihodkov, ni sposoben prevzeti nekega območja v priobalnem pasu za najemnino 10.000 evrov na mesec,« je ob tem dejal Korenika. Na občini se po njegovih besedah sprašujejo, ali so bili podatki, ki so jih navajali gospodarstveniki, realni. Ker gospodar-

EVA
BRANC

stvo možnosti za najem ni izkoristilo, se bo zdaj občina osredotočila na to, da območje ponudi občanom za šport in rekreacijo, je pojasnil župan.

TENIS IN DRUGI ŠPORTI

V treh mesecih bodo poskusili usposobiti vsaj šest teniških igrišč - štiri betonska in nekaj peščenih. Obenem je župan napovedal tudi celovito ureditev športno-rekreacijskih površin z dodatno ozelenitvijo. »Vrnili bomo košarko in nogomet na območje, kjer smo Pirančani in Lucijčani preživeli otroška leta,« je poudaril. Urediti nameravajo tudi novo balinišče, igrišča za odbojko in badminton ter trim stezo. Na občini iščejo tudi možnosti za prekritje osrednjega teniškega stadiona, ki bi tako postal uporaben tako za prireditve kot za druge športe. Balon, ki ves čas pokriva eno od igrišč, želi župan čim prej umakniti. Območje bo še naprej upravljal Športni in mladinski center. V letošnjem proračunu je za ureditev namenjenih 450.000 evrov, obstaja pa tudi možnost rebalansa. Teniške tradicije namreč ne želijo prekiniti. »Če se bo slovenska teniška zveza ali kdo drug odločil, bo tu še vedno mogoče izpeljati turnir,« je poudaril Korenika in izrazil željo, da turnirja WTA ne bi selili drugam. Po njegovih besedah zanj namreč potrebujejo le stadion in štiri zunanja igrišča, to pa lahko pripravijo v dveh tednih. »Čim bo interes izkazan, bo to takoj na voljo,« je obljubil župan.

9.3.2024 ob/alle 19.30
Gledališko glasbena predstava za abonma
in izven/Progetto teatrale - musicale per
abbonati e non

Lara Jankovič:
PESEM ZA LARO –
UJETNICA ČASA
CANZONE PER LARA –
LA PRIGIONIERA DEL TEMPO

15.3.2024 ob/alle 19.30
Piranski glasbeni oder – koncert
Palcoscenico musicale Piranese
– concerto

NOAIR
AKUSTIČNO
ACUSTICO

VSTOPNICE / BIGLIETTI
www.avditorij.si

Kaj bomo pridobili z novo ureditvijo priobalne ceste med Izolo in Koprom?

Obalna cesta med Koprom in Izolo še zadnja spominja, da smo se po tej cesti lahko nekoč peljali. Že štiri leta je zaprta za promet, prebivaci slovenske Istre pa bodo kmalu dobili na novo urejenih 6,5 kilometrov, ki povezujejo dve istrski občini.

S ciljem pridobitve najboljše rešitve za celovito ureditev obalne promenade z dodatnimi vsebinami sta Občina Izola in Mestna občina Koper v sodelovanju z Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) razpisali javni arhitekturni natečaj. Za rezultate smo izvedeli na začetku februarja, ko je sedemčlanska strokovna komisija objavila zmagovalce natečaja. Zmagovalni elaborat je delo krajinskoarhitekturnega studia Landstudio 015, d. o. o. iz Ljubljane, katerega avtorji so Ana Tepina, Jana Kozamernik, Maja Vodlan, Saša Kolman, Zala

Dimc, Mark Koritnik in Martina Tepina. Na razstavi, ki bo predvidoma marca, si bodo tako lahko prebivalci slovenske Istre ter vsi, ki radi uživajo ob slovenskem morju, ogledali rešitve arhitektov, katerim je v projektu uspelo povezati vse lepote narave, ki krasijo obalno cesto, s funkcionalnimi rešitvami, pri tem pa ohraniti kulturno dediščino, potrebe prebivalcev pa tudi drugih uporabnikov promenade. Sam natečaj pa je imel določene naloge: arhitekti so morali upoštevati zamisel, da bi se program zgoščal na začetku in kon-

cu, ob urbanih področjih, v središču pa se prepušča naravi. Tako je urejen celoten linijski park od Žusterne do Izole, ki je prilagojen uporabnikom, hkrati pa obdan z reprezentativno kulturno in naravno dediščino.

POGLED NA MORJE OB KAVICI

Nova priobalna promenada bo tako vsebovala dva gostinska lokala. S koprške strani se ureditev začne v Žusterni, gostinski objekt je predviden na klifu. "Pri lokaciji za gostinski lokal s koprške strani

smo naleteli na težavo, ker je bilo treba posegati vanj. Da bi se izognili takšnem posegu, smo se odločili, da ga postavimo na vrh kot razgledišče, hkrati pa omogoča lažjo dostopnost," nam je o svojih idejnih rešitvah povedala arhitektka in soavtorica zmagovalnega projekta Ana Tepin. Z izolske strani pa je gostinski lokal predviden tam, kjer je trenutno avtokamp, ki bo popolnoma preurejen.

POMOLI IN PLAŽE

Pomoli so predvideni v skladu s pomorskim prometom, čeprav jih je po projektu predvidenih manj. Urbaniziran bo del na obeh priobalnih delih, povezovala pa ju bo kolesarska pot. Gre za ureditev linijskih pasov, namenjenih različnim tipom uporabnikov. Poleg kolesarske poti bosta urejena tudi peščena tekaška pot ter nov drvoređ. Obstoječa parenzana pa bo sprehajalna pot.

KULturna DEDIŠČINA: OMEJITEV IN PRILOŽNOST

Kot nam je povedala arhitektka, je bil največji izziv med ustvarjanjem projekta to, da gre za zelo kompleksno področje. "Treba je bilo paziti ne le na urejanje prostora

za uporabnike, ampak tudi za vzpostavbo obstoječih elementov. Problem je, na primer, dostopnost do morja za invalide. V tem prostoru je zelo pomembna obstoječa vrednota - narava." Ohranjanje kulturne dediščine je izpostavila kot omejitev za arhitekta, hkrati pa priložnost. Tako so ustvarjene doživljajske točke, ki bodo poudarile pomen zgodovinskih zapuščin, kot so ladja Rex, staro rimsko pristanišče pa tudi rižanski vodovod.

MILICA
GOLIJANIN

Le attività della CAN costiera

MISSIONE BANDO- WORKSHOP PER IMPRENDITORI

La CAN Costiera nell'ambito dei suoi sforzi per edificare una base economica della Comunità nazionale italiana, prosegue gli appuntamenti formativi con i giovani imprenditori. Il Parco naturale di Val Stagnon alle porte di Capodistria, ha fatto da cornice all'ennesimo contatto con la micro e piccola e imprenditoria. L'appuntamento era riservato a chi intende avviare o consolidare una piccola realtà imprenditoriale. I saluti introduttivi sono toccati al Presidente, Alberto Scheriani, che nel ringraziare per il lavoro svolto l'ufficio professionale ed in particolare il coordinatore Massimiliano Di Nardo, ha

rimarcato l'importanza che la sua istituzione riserva alla base economica della Comunità nazionale italiana. A suo avviso simili incontri con gli imprenditori portano un valore aggiunto e l'alto numero di partecipanti indica che si è sulla strada giusta. Scheriani ha sottolineato i numerosi volti nuovi presenti in sala, ma anche i molti operatori economici che ormai fanno rete con la CAN Costiera. La parola è passata poi a Di Nardo che ha ricordato come gli eventi formativi in campo economico siano stati cinque in due anni. L'interesse che evidentemente riescono ad ottenere ha spinto gli organizzatori ad un approccio innovativo, una specie di cambio di marcia. Al centro dell'attenzione vi è stata, come introduzione, il funzionamento della CNI in Slovenia, le competenze di ogni singolo

soggetto, il ruolo della CAN Costiera, i contatti che ha allacciato con i ministeri sloveni. Si è passati poi ad analizzare il bando di concorso per l'assegnazione dei mezzi agli imprenditori nell'abito della cosiddetta Misura 1 dei progetti economici, condotti grazie ai mezzi messi a disposizione dal Ministero sloveno dell'economia. Lo si è fatto con un quiz interattivo al quale sono stati invitati a partecipare i corsisti, che hanno appreso divertendosi i contenuti degli interventi previsti, le loro finalità e utilità. Le modalità del bando, è stato rimarcato, privilegiano gli imprenditori di nazionalità italiana, iscritti ed attivi nelle nostre istituzioni, nonché alle piccole imprese con sede nel territorio nazionalmente, misto per favorire lo sviluppo regionale armonico. Sono a disposizione ha spiegato Di Nardo- da 5 a 10 mila euro di fondi a perdere per ogni progetto, che sebbene a prima vista sembrano pochi, hanno già contribuito finora a potenziare in modo significativo attività in comparti come il turismo, la lavorazione del ferro, la tipografia oppure la fisioterapia e altri. L'evento formativo ha previsto ancora lezioni teoriche sul management, ma soprattutto ha offerto l'occasione per un approfondito scambio di informazioni sulle effettive necessità della piccola o media economia nel territorio in cui vive la Comunità nazionale italiana in Slovenia e a cavallo del confine sloveno- croato.

€

INCONTRO TRA IL DEPUTATO ŽIŽA, I VERTICI DELLA CNI IN SLOVENIA E I CONNAZIONALI A ISOLA

L'invito del deputato Felice Žiža ad incontrare i massimi esponenti della CNI in Slovenia presso Palazzo Manzioli a Isola, è stato accolto da numerosi connazionali, provenienti anche da altre località costiere. In prima fila il Console Console generale d'Italia a Capodistria, Giovanni Coviello, assieme al presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani, di quella Comunale isolana, Vita Valenti e della vicesindaco, Agnese Babič. Particolarità nell'invito inviato per la serata, l'organizzatore, indicato come »Comunità degli Italiani di Isola«. Per il parlamentare non è una novità, conferma, però, che gli isolani sono uniti anche se a Palazzo Manzioli operano due Comunità degli Italiani, Queste hanno collaborato all'organizzazione della serata con i loro presidenti, Robi Štule della Pasquale Besenghi degli Ughi ed Evelin Zonta della Dan-

te Alighieri. Servono tutti per fare gioco di squadra, assieme alle altre istituzioni minoritarie. Il dottor Žiža ha posto in risalto gli stretti legami con la CAN Costiera, regolamente nel ruolo di partner nel dialogo non sempre facile con il governo sloveno ed i suoi ministeri. Il presidente Scheriani ha confermato la costante sinergia negli interventi con il deputato e ha illustrato i campi d'azione della sua istituzione. Si va dalla base economica con contributi mirati sul territorio nazionalmente misto, al sostegno delle scuole e dell'edilizia scolastica, alle attività culturali, all'informazione per

finire con il bilinguismo. In quest'ultimo segmento la CAN Costiera ha ottenuto un ufficio specializzato. L'attività che svolge è stata spiegata dalla traduttrice, Chiara Vianello, che si è soffermata sugli sforzi per armonizzare la terminologia nelle traduzioni, collaborando con esperti anche in Italia e Slovenia. Frequenti i contatti con le scuole. Tornando alla sua attività politica Žiža ha fatto presente l'impegno per migliorare l'insegnamento della lingua italiana nelle scuole slovene, coronato dalle apposite modifiche della legge quadro sulle scuole elementari. Nel campo dell'informazione ha citato il dibattito sulla legge per i media in generale, mentre si sta lavorando alla modifica delle norme sulla RTV nazionale per garantire maggiore autonomia e stabilità a Radio e Tv Capodistria. In conclusione, il deputato ha scambiato alcune parole con il pubblico in sala, ricevendo appunti sui diritti minoritari, la loro violazione o applicazione poco precisa. L'appello finale del dottor Žiža è stato per l'uso coerente dell'italiano sia nelle comunicazioni con la pubblica amministrazione sia con aziende private nella vita di ogni giorno.

SCUOLE MEDIE ITALIANE- GIORNATE DELLE PORTE APERTE E PREPARATIVI PER LE ISCRIZIONI

Le scuole medie italiane del capodistriano hanno aderito al progetto nazionale delle porte aperte per presentare agli alunni delle ultime classi delle elementari la loro offerta. L'intenzione era di offrire ai ragazzi una visione concreta di quelli che potrebbero essere i loro studi futuri, l'inserimento nel mondo del lavoro oppure l'accesso alle università nazionali e straniere. Chi intende proseguire gli studi in genere decide di frequentare un liceo, che offre una gamma di materie più ampia e con l'esame di maturità spalanca la porta a tutti gli atenei. Nella fascia costiera ne operano due. A più riprese i potenziali nuovi allievi hanno potuto prendere conta-

tto con l'ambiente scolastico, con alcuni professori e dirigenti, nonché con i ragazzi che già frequentano la struttura. È stata espressa soddisfazione generale per quanto visto e sentito. A Capodistria il ginnasio "Gian Rinaldo Carli", che opera nella sede provvisoria di Via Cankar in attesa del restauro del Collegio dei nobili, ha esposto l'orario delle materie studiate, suddiviso in quattro sezioni, che comprendono materie obbligatorie e opzionali, come ad esempio italiano, sloveno, matematica, storia e sport. Agli studenti vengono proposte due lingue straniere, più facoltativamente il latino, antica tradizione del ginnasio capodistriano. Il Ginnasio "Antonio Sema" di Pirano ha promosso finora vari incontri con gli alunni degli ultimi anni delle elementari, per far comprendere meglio anche con dei workshop le opportunità di apprendimento e il clima che si respira nella scuola, con un bellissimo panorama sulla baia di Portorose. Le attività del programma e di quelle complementari cercano di fornire ai ginnasiali una vasta conoscenza generale, senza privilegiare le materie scientifiche a scapito di quelle umanistiche e linguistiche. In tal

modo è possibile avvicinarsi all'esame di maturità e gli studi universitari, sviluppando la responsabilità, la solidarietà, l'autonomia e il pensiero critico. Si è respirato ottimismo anche all'Istituto tecnico- professionale "Pietro Coppo" a Isola. Molti gli interessati a conoscere gli indirizzi di studio, moderni e al passo con i tempi, come ad esempio l'informatica, in vetta ai desideri dei licenziandi nelle scuole elementari della regione. Si passa poi ancora ai programmi di manutentore di autoveicoli, aggiustatore meccanico- attrezzista o alberghiero. Il quadriennio porta la qualifica per tecnico in economia ed educazione prescolare, l'ultimo indirizzo promosso dalla scuola isolana e di cui sono particolarmente orgogliosi. Forma infatti, in italiano i quadri insegnanti per le scuole dell'infanzia, ma con ulteriori studi anche per le elementari e le medie. Nei colloqui è stato smentito che dalla Coppo non sia

possibile accedere agli studi universitari, basta entrare in possesso del diploma di maturità necessario e per il quale i candidati vengono preparati a dovere. Chi punta ad un'occupazione in tempi rapidi, è a disposizione un piano di preparazione dettagliato, puntato molto sul lavoro pratico in azienda, quindi a contatti con i potenziali datori di lavoro. Per chi sceglie lo studio di tecnico economia vi è anche la possibilità di accedere alle borse studio per professioni deficitarie. Opportunità

INCONTRO CAN COSTIERA- AMMINISTRAZIONE INTERCOMUNALE DELL'ISTRIA

Alla riunione di inizio mese hanno partecipato il segretario della CAN Costiera Andrea Bartole e le collaboratrici dell'Ufficio per il bilinguismo Kim Jakopič e Chiara Vianello. La CAN Costiera ha incontrato il direttore dell'Amministrazione intercomunale dell'Istria Ivan Koljesnikov e l'Ispettore Igor Franca per consolidare la collaborazione nell'ambito dell'applicazione del bilinguismo. I presenti hanno discusso del Decreto sul bilinguismo, per il quale si attendono ora le ultime osser-

di approfondimento vengono da progetti nazionali e internazionali, come gli Erasmus, che portano i ragazzi a conoscere l'Italia e altri Paesi europei. Le classi piccole della "Pietro Coppo" consentono un rapporto molto diretto tra insegnante e allievo, il che è senz'altro un vantaggio per ambedue le parti. Disteso il clima nelle aule e fuori, come testimoniato da chi già frequenta la Coppo e da chi lo fatto tanti anni fa e oggi ritorna, emozionato nella sua scuola per accompagnare i figli, in

vazioni e proposte da parte dei comuni. Si è passati poi alle segnalazioni relative all'applicazione del bilinguismo, ed entrambi gli enti hanno brevemente presentato le loro attività in questo ambito. Argomento dell'incontro anche le criticità legate all'assunzione dei vigili e degli ispettori. Koljesnikov ha, infatti, sottolineato l'importanza della conoscenza della lingua italiana da parte di tali profili, punto su cui non è disposto a trattare. La CAN Costiera e l'Amministrazione intercomunale

procinto di diventare matricole. Le previsioni per le iscrizioni nelle tre scuole medie italiane sono molto buone e il numero degli allievi dovrebbe essere almeno al livello dello scorso anno. Il primo responso arriverà agli inizi di aprile con le preiscrizioni, un'indicazione più completa, invece, in giugno con le iscrizioni vere e proprie, dopo la prima sessione degli esami di maturità. Gli organici saranno completi in autunno, terminata la sessione autunnale.

dell'Istria hanno nuovamente evidenziato l'importanza della collaborazione sempre più stretta tra i due organi; l'Amministrazione ha anzi ringraziato la CAN Costiera e l'Ufficio per il bilinguismo per la sua attenzione e cura nello svolgimento delle sue attività. È stato, infine, stabilito che tali incontri avranno luogo con cadenza regolare, in modo da garantire la massima attenzione in materia di applicazione del bilinguismo.

Intesa Sanpaolo Bank ponuja zdaj tudi življenjsko zavarovanje

V Intesi Sanpaolo Bank še naprej krepimo sodelovanje z Generali zavarovalnico ter ustvarjamo sinergije z združevanjem bančnih in zavarovalnih produktov, s čimer prispevamo k večji zaščiti naših strank in finančni stabilnosti. Naši licencirani bančni svetovalci s tem postajajo vaši sogovorniki ne le pri izbiri bančnih uslug, temveč tudi pri izbiri zavarovanj.

ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE, KI SE PRILAGAJA VAM, VAŠIM POTREBAM IN ZAHTEVAM Življenjsko zavarovanje je nedvomno najbolj priljubljena oblika zavarovanja, ki vam in vašim najbližjim ponuja varnost in brezskrbnost v vseh življenjskih obdobjih. Čeprav je razmislek o sklenitvi življenjskega zavarovanja zlasti pomemben v primerih, ko odplačujete kredit pri banki, pa obstajajo možnosti življenjskega zavarovanja za številne druge okoliščine, ki odlično ščitijo vašo družino, življenjski slog in pripomorejo k večji brezskrbnosti.

V naših bančnih poslovalnicah lahko odslej sklenete življenjsko zavarovanje - Moj življenjski kasko, ki ga ponujamo v partnerstvu z Generali zavarovalnico in s katerim lahko sebe in svoje najdražje zaščitite pred nepredvidenimi dogodki. Zavarovanje je primerno za številne raznolike stranke in ponuja zaščito v vseh situacijah: med hudo boleznijo, nezgodami in poškodbami, za kredit, šolanje otrok, brezposelnost ali delovno nezmožnost ter omogoča finančno pomoč najbližjim v primeru vaše smrti.

Vabljeni v poslovalnice Intese Sanpaolo Bank, kjer vam bodo naši svetovalci pomagali pri izbiri zavarovalnega načrta po vaši meri. Poleg življenjskega si lahko izberete še druga zavarovanja v naši ponudbi: premoženjsko (Paket Dom), turistično (zavarovanje Tujina) ter avtomobilsko. Več podrobnosti o zavarovalnih ponudbah si lahko preberete v naših vsebinah na spletni strani www.intesasampaolobank.si

no pomoč najbližjim v primeru vaše smrti. V okviru zavarovanja Moj življenjski kasko lahko poljubno izbirate med številnimi kritji, kot so Specialisti z asistenco, Izplačilo za zdravljenje, Zdravstvena renta, Nezgodna renta, Trajna invalidnost itd.

Vabljeni v poslovalnice Intese Sanpaolo Bank, kjer vam bodo naši svetovalci pomagali pri izbiri zavarovalnega načrta po vaši meri. Poleg življenjskega si lahko izberete še druga zavarovanja v naši ponudbi: premoženjsko (Paket Dom), turistično (zavarovanje Tujina) ter avtomobilsko.

Več podrobnosti o zavarovalnih ponudbah si lahko preberete v naših vsebinah na spletni strani www.intesasampaolobank.si

NOVA
TOYOTA
C-HR

HYBRID ELECTRIC
ALI PLUG-IN HYBRID

DO
10
LET
JAMSTVA

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota C-HR Hybrid: od 4,7 do 5,1 l/100 km in emisije CO₂: od 105 do 116 g/km. Emisijska stopnja: za 2,0 hibrid EURO 6 AP in za 1,8 hibrid EURO 6 AM. Emisije NOx: od 0,0036 g/km do 0,0049. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih servisih na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisnih Toyota trgovskih mreži. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo bresplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 185.000 km). Slika je simbolična. Več na www.toyota.si.

AVTO CENTER JEREB

051/233-101, 051/682-666

ZAVARUJTE
SVOJE
ZGODBE.

Zaščitite svoje zdravje,
najbližje, dom, potovanja
in vse, kar vam pomeni največ.

SKUPAJ Z GENERALI

BE
protected
ZAVAROVANJA

Zavarovalnica, s katero sklepete zavarovanja, je GENERALI zavarovalnica d.d., Kržičeva ulica 3, 1000 Ljubljana, Slovenija. Banka Intesa Sanpaolo d.d. pri trženju zavarovanj nastopa kot distributer zavarovalnih produktov. Zavarovanja, ki jih Banka Intesa Sanpaolo d.d. trži, niso bančni produkt in niso vključena v sistem zajamčenih vlog, ki velja za depozite. V primeru nastanka zavarovalnega primera GENERALI zavarovalnica d.d., Kržičeva ulica 3, 1000 Ljubljana, Slovenija, jamči za vsa izplačila po zavarovalni pogodbi v višini zavarovalne vsote. Banka Intesa Sanpaolo d.d. ne odgovarja za izplačila po zavarovalni pogodbi.

 INTESA SANPAOLO BANK

SKRBIMO ZA VSE,
KAR VAM POMENI NAJVEČ.

www.intesasampaolobank.si

Tomaž Gantar

Zdravnik, specialist urolog, strokovni direktor izolske bolnišnice. V treh vladah je bil minister za zdravje, v dveh vladah Janeza Janše (2020, od 2012 do 2013) in Alenke Bratušek (2013). Od 2006 do 2010 je bil župan občine Piran.

Kako je v bolnici med stavko zdravnikov?

V bolnici poteka delo skoraj normalno. Če pogledamo podatke, je odpovedanega dela do danes, 19. februarja, za polovico enodnevne ambulate in nekaj čez petdeset manjših, nenujnih posegov. Kar je malo, verjamem pa, da je to težko breme za bolnike, ki čakajo, ali bodo prišli na vrsto ali ne.

Koliko zdravnikov je v bolnici, koliko je članov FIDESA in koliko jih stavka?

Koliko je članov FIDESA, ne vemo. Te podatke ima FIDES in mi jih ne zbiramo. Vemo pa seveda, koliko je odvzetih soglasij, vemo, koliko posamezni zdravniki delajo in koliko je odpovedanih posegov, ker spremljamo podatke.

Če ne bi bili strokovni direktor bolnice, ampak samo zdravnik in član FIDESA, a bi stavkali?

Že več kot 20 let nisem član FIDESA, delo bi opravljal naprej tako, kot sem ga in ga tudi še danes.

Kaj pa rečete stavkajočim kolegom zdravnikom?

Takole bom rekel, razumem stisko mnogih kolegov, ki so resnično preobremenjeni, ki si želijo več prostega časa in morda drugačne organizacije in bolj umirjenega načina dela. Glede plače pa moram reči, da se je realno zdravniška plača v primerjavi s povprečno plačo v državi v zadnjih desetletjih precej znižala. Skrbi tudi podatek, da postajamo ob tem povsem nekonkurenčni za druge države. Mnogi zdravniki opravijo v bolnišnicah in zdravstvenih domovih nadpovprečno veliko ur, česar pa tudi s pomočjo zdravnikov iz drugih držav naslednjih deset let ne bomo rešili. Še pred kratkim so na primer v našo bolnišnico prihajali kolegi s Hrvaške. Tam so jim izboljšali pogoje in tudi plače in jih delo pri nas enostavno ne zanima več. Tudi na tem področju bi se seveda politika morala zamisliti. Je pa res, da ko obenem poslušam in vidiš, da sodelavci v timu, srednja medicinska sestra na primer, ne doseže niti

minimalne plače, težko govoriš o višjih plačah zdravnikov.

Trikrat ste bili minister za zdravje?

V bistvu dvakrat, v različnih vladah.

A se prav spomnim, da so tudi takrat zdravniki stavkali?

Vem, da smo imeli nekaj časa dokaj napete odnose s sindikatom FIDES in zdravniškimi organizacijami. Prav stavke se pa v bistvu res ne spomnim.

V času ene od stavk v mandatu 2001-4 sem delala na ministrstvu za zdravje. Stavkajočim so bile ponujene višje plače, toda ne vsem enako. Ker vsi zdravniki pač ne delajo dobro. Seveda ponudba ni bila sprejeta.

Vedno sem zagovarjal večji variabilni del plače in dejansko boljše plačilo tistim, ki opravijo bistveno več dela. Do tega žal nikdar ni prišlo. Ko sem bil minister, sem največkrat izpostavljal probleme same organizacije zdravstvenega sistema na eni strani, na drugi strani pa vodenja javnih zavodov in po mojem mnenju za ves javni sektor nestimulativnega, pogosto krivič-

nega in slabega plačnega sistema, kar pa ni v pristožnosti Ministrstva za zdravje.

Ko je bil omenjeni predlog na mizi, so se najbolj upirali tisti, ki bi morali odločati, kdo bi dobil večjo plačo.

V resnici je zelo težko presojevati, kdo opravi več dela, katero delo je težje ali bolj pomembno, kdo opravi na primer več dela na oddelku in kdo na drugih deloviščih. Proces zdravljenja zajema celoto, ki se je ne da deliti na manj in bolj pomembna dela. Poiskati enotne ali bolje pravične kriterije nagrajevanja je v resnici težka naloga in verjamem, da bi bilo ob tem zelo veliko slabe volje. Sicer pa preko informacijskega sistema spremljamo podatke, da vemo vsaj v grobem, kaj, koliko in kdo naredi.

Zdravniki, ki jih poznam, mi zagotavljajo, da se ve, kdo je dober zdravnik in koliko kdo dela. Dokaz o dobrem delu ni samo število operacij, je tudi odnos do bolnika, pacienta, odnos do osebe, ki dela s tabo...

S tem se absolutno strinjam. Same številke niti približno ne povedo, kdo je boljši zdravnik. Takšno ocenjevanje in določanje višine plače bi bilo, z izjemo dodatnega opravljenega programa in obsega dela, gotovo krivično.

Kako vi to urejate?

Obstaja možnost stimulacije za povečan obseg dela, vendar pri tem bolnišnice, v skladu s pravili, ne moremo in ne smemo konkurirati zasebnikom, sicer pa so dodatna sredstva

predvidena le za vnaprej dogovorjene posebne programe, ampak to ni to, o čemer govorimo, daleč od tega, in v tem je glavni razlog za željo mnogih po delu izven bolnišnice. Tam je lahko plačilo bistveno boljše.

Kakšne so povprečne plače mladih zdravnikov, ki šele pridejo v bolnice, in tistih, ki zaslužijo največ?

Težko je govoriti o konkretnih podatkih glede na to, da je v končnem neto znesku vključenih različno število dodatno opravljenih ur in dežurstev, ki so relativno dobro ovrednotena. Tako lahko mlajši zdravnik presega plačo starejšega kolega, ki ne dežura, zato me pogosto moti, ko se v javnosti navaja le podatke o neto ali bruto izplačilih. Tako je izpostavljenih na primer sto najvišjih plač v zdravstvu brez podatka o številu opravljenih ur, akademski stopnji, delovnemu mestu posameznika in o opravljenem dodatnem obsegu dela. Sicer pa je v Sloveniji aktivnih približno 7.000 zdravnikov in večina zasluži precej manj od običajno izpostavljenih.

Med kriteriji za študij na medicinski fakulteti so samo ocene, ni pa kriterija, ali so bodoči zdravniki sploh sposobni opravljati zdravniški poklic, kjer sta najpomembnejši komunikacija in empatija. Tega poklica ne more opravljati nekdo, ki ga ljudje sploh ne zanimajo in je brez empatije.

To zagotovo drži, mislim pa, da to velja za vse poklice.

Velja, ampak ne za vse enako. Zdravniki smo ljudje, kot vsi ostali. Res pa že v samem začetku prihaja do selekcije, ampak bolj v smislu pridnosti kot pa drugih človeških lastnosti. Na medicino se praviloma vpisujejo le najboljši dijaki, ki pa lahko ob koncu študija izberejo tudi kakšno izmed smeri, kjer je neposreden stik s pacienti manjši.

Kaj je za vas še težava zdravstva, poleg plač?

Obremenitve so v resnici iz leta v leto večje. Število zdravnikov se sicer povečuje, vendar se spreminja tudi medicina in bolniki. Soočamo se z novimi strokovnimi izzivi, ki terjajo več časa, dodatna znanja, nove aparature, nove tehnike in tudi dodaten kader, ne samo zdravniški. Slovenija ni pri tem nobena izjema! Zdravljenje postaja vedno bolj zahtevno, starejša in bolj zahtevna je tudi populacija. Recimo, da so bile še pred kratkim nekatere bolj zahtevne preiskave pri obravnavi posamezne bolezni redke, danes pa predstavljajo zaradi novih smernic in spoznanj obvezen del sodobnega zdravljenja te iste bolezni. S tem se avtomatično poveča potreba po osebju, po novih aparatih in tako naprej. Od takrat, ko sem jaz začel delati kot zdravnik, pa do danes, se je spremenilo tudi to, da so mnogi bolniki bistveno bolj seznanjeni z možnostmi zdravljenja in seveda imajo večja pričakovanja, kar je prav.

Ker se o tem lahko seznanijo vsaj preko spleta...

Drži, in če je pred leti zadostoval le krajši razgovor in pregled, zahteva današnji bolnik gotovo več pozornosti in časa, kar terja dodatne napore pri ljudeh, ki so že sicer preobremenjeni. Težko si predstavljam družinskega zdravnika, ki na primer pregleda 50 ljudi na dan, zato verjamem, da postaja za mnoge zdravnike vedno bolj pomemben prosti čas in preživljanje s svojimi najdražjimi kot pa sam zaslužek. To lahko predstavlja velik problem zdravstva v prihodnosti, v kolikor se število zdravstvenega osebja ne bo povečalo.

Po podatkih IVZ je bilo med stavko opravljenega več dela kot v istem mesecu lansko leto. ALI to pomeni, da zdravniki, ki ne STAVKAJO, opravijo več dela?

V resnici mislim, da je opravljenega precej več dela, kot bi ga bilo, če bi strogo upoštevali stavkovna pravila. Večina zdravnikov se zaveda stiske pacientov, zato po mojem mnenju, zanje gotovo ni v ospredju denar,

BOJANA
LESKOVAR

ampak večje obremenitve in stres, ki ga povzročajo, nezadovoljstvo z organizacijo dela ob pomanjkanju osebja, veliko slabe volje pa ob pomanjkanju časa povzročajo še nove in nove administrativne obremenitve.

In vse, kar se dogaja, korak za korakom, vodi v smer slabitve javnega zdravstva, kar dolgoročno za nikogar med nami ni dobro. Treba je namreč vedeti, da bo nezadovoljen zdravnik, ko bo zaradi vsega opisane ga zapustil državno bolnišnico kot zasebnik največkrat opravljal le še omejen in bolj dobičkonosen obseg dela. S tem bo javni sistem izgubil strokovnjaka, ki je do danes zdravil tudi najtežje bolnike. Upravičeno nas lahko skrbi, kdo ga bo nadomestil. Po končanem študiju medicine je potrebnih vsaj deset let, da se usposobi nov strokovnjak!

To je razlog, da osebno ne vidim težave v dodatnem delu nekaterih kolegov izven svoje ustanove, pa naj gre za delo pri zasebnikih ali v drugih javnih zavodih. Brez sodelovanja nekaterih kolegov iz kliničnega centra tudi v naši bolnišnici določena zdravljenja danes ne bi bila možna in ti bolniki bi morali iskati pomoč drugje.

O delu pri zasebnikih pa tole, če je zdravnik

strokovno najboljši in zmore največ nekje med 40 in 55 letom, ne vidim razloga, zakaj ne bi v svojem najboljšem obdobju delal več, v kolikor to zmore. Svoje znanje in izkušnje ponudi s tem več bolnikom. Da so med nimi tudi takšni, ki so za to pripravljeni plačati, je običajno v vseh sodobnih zdravstvenih sistemih. Obenem pa se tako vsaj malo sprosti čakalna vrsta v javnem sistemu, zato sem proti populističnim zgodbam in ukrepom, ki pravijo, kako je treba zdravnikom prepovedati, da bi opravljali delo v prostem času druge. Kot strokovni direktor pričakujem le, da bo delo v naši bolnišnici opravljeno kakovostno in v pričakovanem obsegu, kar je pogoj.

Pred kratkim je bilo objavljeno v dnevnem časopisu pismo zdravnika, ki ugotavlja, da so bili v Sloveniji javni sistemi reorganizirani, razen zdravstvenega, kjer je isto že 30 let. Predvsem pa nimamo dobrih strokovnjakov, ki bi se ukvarjali z reorganizacijo.

Za to, da bi reorganizirali zdravstveni sistem, potrebujemo skupino ljudi, ki ga bo tudi razumela in ki bo upoštevana. Sam poznam nekaj strokovnjakov, ki imajo veliko znanja. Enostavno bi bilo kopirati nekatere rešitve iz drugih sistemov, vprašanje pa je, kako bi se obnesle v našem okolju. Predvsem pa, ko prideš z dobrimi rešitvami, je blokada popolna, ker si sprememb praktično nihče v resnici ne želi. Zato imajo ministri za zdravje največkrat zvezane roke, zelo malo jih je bilo, ki so imeli priložnost kaj spremeniti. To, kar se danes dogaja v zdravstvu, je posledica vsega, kar se je dogajalo v preteklosti in je bilo napovedano.

Zdravniški lobi je najmočnejši v Sloveniji. A je moč zdravnika, ki je tudi minister, ravno v tem, da je njegov vpliv, njegove zveze, odnos s premierom, močnejši, boljši kot zdravniških lobistov?

Mislim, da zdravniki niso ovira, prej nekateri kolegi v zdravniških organizacijah, sindikatu, zbornici, društvu, kjer so pogledi večkrat različni, vendar vseeno ne odločujejo. Tudi sam sem imel kot minister z njimi težave ...

Kako ste jih reševali? Z dialogom?

Usklajevali smo poglede in tu sta mi veliko pomagala, žal že pokojni, prof. Trontelj in prof. Horvat na SAZU. Pa to ni edini razlog, da se stvari ne premikajo v pravo smer. Zelo veliko imamo »strokovnjakov«, poznavalcev zdravstva predvsem v političnih strankah. Če hočeš izpeljati karkoli, se mora s tem strinjati celotna vlada – joča koalicija in ravno v tem je težava. Same koalicije so pogosto sestavljene iz strank, ki imajo popolnoma nasprotujoče si poglede na rešitve, zato sem leta 2012 odstopil. Za ene je bila privatizacija sveta, na drugi strani pa niso bili pripravljeni popustiti niti za milimeter. Ministri in koalicija morajo biti tako močni in disciplinirani, da se odločijo za spremembe, dosežejo konsenz v čim širšem krogu in prevzamejo odgovornost. Do zdaj se v politiki to, vsaj pri zdravstveni reformi, ni zgodilo.

A je dejstvo, da traja stavka že šesti teden tudi pos-

ledica tega, da je koalicija glede stavke usklajena in se splošno javno mnenje obrača proti zdravnikom? Zagotovo k temu pripomore tudi primer operacije napačnega pacienta na onkologiji, pa še kakšni primeri so...

Da javnost ni naklonjena zdravnikom, se mi zdi v tem trenutku popolnoma logično. Delno je razlog sama predstavitev stavkovnih zahtev in izredno visoke plače, o katerih se piše. Za mnoge ljudi, ki živijo v stiski, je to enostavno nesprejemljivo. Na drugi strani pa imamo dolge čakalne dobe, krivdo zanje pa ljudje večinoma pripisujejo zdravnikom. Ne poznam svežih podatkov, ampak starejši dokazujejo, da smo v produktivnosti dela zdravnikov popolnoma primerljivi z razvitimi državami. Se pravi, da je glavni problem v pomanjkanju timov, v pretirani administraciji, v vrednotenju in plačevanju storitev plačnika in ponekod tudi v sami organizaciji dela. Rešitev vseh teh problemov se pričakuje od politike in plačnika, zdravnik ni tisti, ki odloča o tem. Je pa res, da zdravnik potegne nase vso slabo voljo uporabnikov. V kolikor bo stavka trajala predolgo, bo verjetno podobnega pritiska deležna tudi politika, ki mora tako ali drugače rešiti problem. Potrebna bo modrost in popuščanje z obeh strani.

Zanimivo je, da Fides od nekdanjih vodijo anesteziologi, ki so med najboljše plačani v zdravstvu.

Razmer znotraj zdravniškega sindikata ne poznam dovolj dobro, so pa v samem vrhu sindikata res anesteziologi, kar jemljem bolj kot naključje. Njihove boljše plače so verjetno odraz pomanjkanja njihovih strokovnjakov in večjega števila opravljenih ur na sicer zahtevnih deloviščih, kot so enote za intenzivno terapijo, kjer je potrebna 24-urna prisotnost in v operacijskih dvoranh.

Kako komentirate take napake, kot je bila napačna operacija na onkologiji. Pa to ni edina...

Vsaka napaka je nedopustna, žal in hudo mi je za paciente in tudi za zdravnika, ki se mu to zgodi. Ob velikem obsegu dela, ki ga nekdo opravi, lahko pride tudi do napake, pa seveda takrat nikogar ne zanima, koliko in kako dolgo je bil zdravnik obremenjen in brez pravega počitka. Kar lahko popolnoma razumem, saj to ni problem pacienta. Napake so se in žal se bodo vedno dogajale tudi v najboljših zdravstvenih sistemih. Slaba organizacija, prekomerne

obremenitve in pomanjkanje osebja so gotovo razlogi za pogostejše napake. Boljša, kot je organizacija, več kot je spremljanja kakovosti dela, več kot je odkritih razgovorov znotraj posameznih kolektivov in med zdravniki, manjša je verjetnost, da bo prišlo do napake ali da bi se ista napaka ponovila. Nikoli pa ta verjetnost ni enaka nič.

Samo Fakin, bivši minister za zdravje, pred tem direktor bolnišnice v Celju, pa tudi direktor ZZZS pravi, da so čakalne dobe proizvod zdravnikov zato, da imajo lahko zasebne prakse?!

Ne, s tem se absolutno ne strinjam. Čakalne dobe so problem stroke le v tem, da so postopki zdravljenja vedno zahtevnejši in so zato potrebne dodatne ekipe, ki lahko opravijo vedno večji obseg dela. Včasih je na primer potreboval kardiolog bolj ali manj dober stetoskop za poslušanje srca in EKG, danes so za diagnostiko obolenj srca potrebne zapletene aparature, preiskave in postopki, torej dodaten čas, denar in osebje. Podobno se dogaja na vseh področjih. Ob izjavah o delu zdravnikov, ki da dopoldan naredijo malo, popoldan pa veliko, bi morali biti bolj previdni. Evidentiran je tako delovni čas kot opravljen obseg dela in zdravnik je v rednem delovnem času pogosto razporejen na več deloviščih, na oddelku, diagnostiki, posegih, v specialističnih ambulantah, v urgentnih ambulantah ... Kadar je osebja pre malo, so lahko obremenitve velike. Očitati nekomu, da je naredil manj pregledov namenoma, je nepošteno.

Jesen sem imela intervju z zdravnico Elisabeth Rosenthal, bivšo novinarko in urednico NYT, ki se je po šestih letih vrnila v ZDA in ugotovila, da so se v tem času storitve v zdravstvu noro podražile. O

tem je napisala knjigo American Sicness. Zdravstvo v Ameriki je prepuščeno trgu, zdravstvenim zavarovalnicam in farmacevtski industriji. Brez dobrega zavarovanja, ki je seveda zelo drago, do zdravljenja sploh ne prideš. Ko greš v pokoj, mora biti vsota za zdravljenje dovolj velika, sicer bo slabo zate. Nas to čaka?

To so nevarnosti, o katerih sem govoril. Treba je vedeti, da se v zdravstvu vrti ogromno denarja, za mnoge je to neverjetno dober posel. Če bi moral danes izbirati med našim in ameriškim zdravstvom, niti trenutek ne bi okleval, odločil bi se za naše zdravstvo. Pa ne mislim, da nima ameriško zdravstvo vrhunske medicine, seveda jo ima. Glede dostopnosti pa smo bistveno bolj občutljivi. Še vedno sem prepričan, da bo nekdo, ko vstopi v sistem, pri nas

deležen najbolj zahtevnega zdravljenja, ne glede na to, kdo je, kaj je, ima denar, nima denarja, to nam danes javni sistem še vedno zagotavlja. Zato se najbolj bojim, glede na dogajanje, da bi se nadaljevala slabitev javnega zdravstva. Mislim, da se še vedno ne zavedamo, kaj imamo. Je kup napak, je kup stvari, ki jih moramo popraviti, so stvari, ki se ne bi smele dogajati, ampak pod črto, mislim, da smo še vedno na dokaj varni strani.

V Sloveniji je 180.000 ljudi brez osebne ga zdravnika, 500.000 brez zobozdravnika. Ob tem se pojavljajo pomisleki, zakaj bi sploh plačevali zdravstveni prispevek vsak mesec, če pa nimam zdravnika niti zobozdravnika.

Na tem nivoju to seveda drži. Če pa gledamo sistem, v katerega vstopamo, ko zbolimo in obseg dela, ki je v slovenskem zdravstvu opravljen, je zato potreben denar. Pomanjkljivosti sistema ne smejo biti razlog, da prispevkov ne bi plačevali. Da so spremembe nujne, pa vemo že dlje. Poleg tega imamo sprejeto veljavno direktivo o čezmejnem zdravstvenem varstvu, kar pomeni, da če do zdravstvenega pregleda

doma ne pridem, ga lahko poiščem v tujini in ZZZS je to dolžan plačati v višini naše cene storitve. Ko imamo diagnozo, bo glede na stopnjo nujnosti obravnava stekla tudi v našem sistemu.

Kar nekaj časa ste bili v politiki, najbrž neprecenljiva izkušnja. Veste, kaj pomeni biti politik in veste, kaj lahko politik naredi, najbrž spremljate zdajšnje dogajanje v politiki. Kakšne so vaše napovedi?

V času, ko sem bil politik, sem poslušal številne očitke na račun zdravstva ..., koliko je bilo očitkov na račun korupcije v zdravstvu. Vedno sem odgovarjal, da je korupcija v zdravstvu odraz korupcije v družbi, ki to sprejema tako ali drugače, politika pa se s tem noče iskreno spoprijeti. Le močna vlada, močna koalicija bi lahko odigrala svojo vlogo. Je pa to proces, ki bo trajal leta. Glede zdravstva pa so spremembe in posodobitve zdravstvenega sistema nujne, a minister sam ni tisti, ki lahko to naredi v celoti. Vezane so na več vladnih resorjev, tudi na spremembo plačnega sistema in tu je sam zdravstveni minister povsem nemočen in tudi na sedanjih pogajanjih brez pooblastil nima kaj početi. Celovita zdravstvena reforma v vladi, ki nima dovolj močne podpore, ni možna. Obstajati mora zaupanje v vlado, v predsednika vlade, v ministre in komunikacija z javnostjo mora biti odkrita in poštena. Vedno se rado obljublja več, kot smo v resnici sposobni zagotavljati, ne le finančno, na vseh nivojih in zato me razočaranje ljudi ne preseneča.

Mislite, da bo ta vlada zdržala do konca mandata?

Mislim, da bo.

Ste optimist po značaju?

Poskušam biti. Tudi znotraj te vlade in koalicije se dogaja podobno, kot se je že, po drugi strani pa mislim, da je strah pred desno vlado močnejši.

Bili ste župan Pirana, tukaj pa je tako, da vsi vedo, kaj bi bilo treba storiti in vam to tudi povedo, predvsem, kaj delate narobe.

To sicer drži, ampak v mojem obdobju, kar mnogi priznavajo, je bilo kar veliko opravljenega. Vedno je bil čas za razpravo in pogajanja in nato čas za odločitve in delo. Tega sem se držal tudi, ko je prišlo do nesmiselnega nasprotovanja in pri tem imaš kot župan v rokah absolutno več možnosti, da nekaj narediš, kot minister. Če primerjam oboje, si lahko kot župan bistveno bolj učinkovit.

Ste imeli največ težav s stranko SD?

Takrat so bili v stranki SD prizadeti, po dolgih letih so izgubili oblast, v bistvu pa me to niti ni zanimalo in me še danes ne. Vedno sem imel odlične kolege in sodelavce na obeh polih, tako v SDS kot v SD in enako je bilo tudi v občinskem svetu. Nikoli mi ni bilo težko sprejeti ideje opozicije, če je bila boljša od moje. Tako lahko delaš korake naprej.

Kako pa ocenjujete delo zdajšnjega župana?

Mislim, da dela dobro, treba pa mu je dati čas in ne pričakovati prehitrih velikih sprememb. Umiril je strasti in mislim, da je vreden zaupanja.

KATJA PEGAN

POMLADNI
DAN

Tisti pomladni dan je bil lep, svetel in zveneč, kakor iz čistega srebra ulit, je prvi, pa tudi zadnji stavek Kosmačevega romana Pomladni dan. Kot da bi bilo vse, kar je doživetega vmes, ujeto v ta trenutek miru in lepote. Kot bi se zdelo, da ima bivanje, ko mu odstraniš zgornje umazane in strupene plasti, nekje spodaj globoko njivo miru, ki jo je v nas naplavila največkrat kalna in razburkana reka bridkih preizkušenj. Kako zelo res je, da se mrki oblaki grenkih doživetij večkrat pojavijo na našem nebu spomina, da bolečine zamolklo butajo ob steno našega srca, da se včasih dvignejo vrtinci nekdanih viharnih mladostnih čustev in da se pod tolmunom spoznanja vzdihovaje obračajo težki kamni potopljenih hrepenenj, kot to briljantno zapiše Kosmač. Kako zelo pomembni so pomladni dnevi naših življenj, ko se zazremo v svoje življenje, ko ob pogledu na domačo vas ali zaliv ali cesto, dvorišče ali senožet preko spomina občutimo lastno moč, s katero smo se borili, ko smo bili po Prešernu, viharjev notranjih igrača. Ti dnevi iz čistega srebra uliti, ki niso v življenju na gosto posejani, so postaje naše moči. Takrat občutimo svoje življenje zelo intenzivno. Takrat se vzradostimo, ker smo živi. Nekaj zelo podobnega kot Ciril Kosmač napiše Friedrich Nietzsche, nemški filozof in kulturni kritik. Takole pravi: Na ta popolni dan, ko vse zori, [...] mi je padel na življenje sončni žarek: ozrl sem se, pogledal ven, še nikoli nisem videl hkrati toliko in tako dobrih stvari. Nisem kar tako danes zakopal svojega štirinštiridesetega leta, smel sem ga pokopati – kar je bilo v njem življenja, je rešeno, je nesmrtno. [...] In tako si pripovedujem svoje življenje. Kar smo v svojem življenju rešili, je nesmrtno. To verjetno predajamo našim otrokom, čeprav so oni spet edini bojovníki svojih notranjih zvijač. Veliko o tem nam razkrije literatura, veliko filozofija, največ verjetno poezija. Prav zato smo si, že dolgo tega, ko so tudi odločevalci doživljali svoje pomladne dni, omislili kulturni praznik, ker vemo, da nas brez lastnega jezika, brez lastne literature, ki nas osmišlja, gradi, razlaga in usmerja, ne bi bilo več. Zaradi podobnih razlogov so tudi drugi narodi svojim velikim ženam in možem v spomin in ponos uredili spominske hiše in sobe, kulturne točke, kamor romajo učenci in turisti, pa tudi pametni svetovalci predsednikov in županov tja vozijo tuje delegacije, ki so na obisku. Zakaj? Da slišijo zgodbo in vidijo njene sledi. Pri nas imamo kar nekaj sreče s temi hišami: Tartinijeva s pametnim vodstvom, Kocijančičeva, ki veliko obeta, celo naša skupna rojstna hiša – stara porodnišnica v Kopru je dobila novo streho in se ne bo sesula ali spremenila v diskont ali kitajsko restavracijo, ampak bodo v njej domovale knjige in verjetno bo tudi Kosmačeva hiša, sirota, deležna prijaznejših dni. Verjamem, da bodo doživeli svoj pomladni dan tudi mestni svetniki v Piranu, se zavedli in kakor bi stali sredi velikega srca, prepoznali svojo človeško moč. Zdaj smo na posnetku seje imeli moč videti zgolj trgovce na drobno.

LEON MAGDALENC

VSI SO ISTA
PAŠTA

Nakup prostorov pravosodnega ministrstva za potrebe sodišč ni bil v začetku nič spektakularnega. Za relativno dober denar se kupi zapuščena stavba na Litijski 51 v Ljubljani, prodajalec malo zasluži, zraven pristavi lonček še odvetnica in kakšen financer. Afera nastane v trenutku, ko se pojavi sum. Sum, da se je hotel nekdo okoristiti. Sum, da v ospredju ni bilo reševanje prostorske stiske, temveč dober posel. Dober posel predsvem za vpletene, za vplivne politike. Litijska 51 je tako postregla z vsem, kar je narobe v naši politiki. Najlažje je to ponazoriti s tremi slovenskimi pregovori: Kuj železo dokler je vroče, Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade in Ponoči so vse krave črne. Vsi v politiki se obnašajo v slogu kovanja železa, ki je vroče. Nikoli ne veš, kdaj boš izgubil funkcijo in svoj vpliv, zato je potrebno v relativno kratkem času kar se da učinkovito servisirati svoje interese. Ti so po pravilu materialne narave. Nekaj kupiti ceneje, nekoga prehiteti ali dobiti kakšno provizijo. Bančni računi v tujini so že del slovenske politične mitologije. Skratka, ker je čas prisvajanja omejen, postanejo akterji vse bolj požrešni. Nič več samo ovojnica ali kakšen zastoj izlet v eksotične kraje, temveč bančna nakazila, ki se že merijo v sedemmestnih številih. Nič več pohvala in zadovoljstvo državljanov, temveč čim več nagrabljenega in prisvojenega. Drugi pogovor: »Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade,« je na prvi pogled pravičniški konec zgodbe. Od otroštva naprej nas učijo tako. Ne želi drugemu nič slabega, saj se ti bo to vrnilo dvojno. V aferi na Litijski se velikokrat namiguje, da je celo zadevo zakuhala najmočnejša koalicijska stranka, ki je hotela oslabiti drugo koalicijsko partnerico. Rezultat so pokazale javnomnenjske ankete. Resda SD danes ne bi prišla niti v parlament več, bi pa tudi Svoboda doživela veličastni poraz proti najmočnejši opozicijski stranki. Skratka, res je ena stranka padla v brezno, vendar je zraven potegnila še drugo. Kaj žene stratege in ideologe strank v ta skorajda že samomorilski pohod, lahko le ugibamo. Drži dejstvo, da se vsakemu na vrhu malo zmeša, dobi višinsko bolezen in ne zna več oceniti situacije spodaj, pa še kakšni prišepetovalci imajo svoje računice. Tretji pogovor, da so v temi vse krave črne, pa le potrjuje stereotip, ki je zajel naš prostor. Vsi politiki so enaki. Vsi enako pokvarjeni in vsi enako hitro pozabijo na svoje obljube. Vsi sladki z besedami in neučinkoviti z dejanji. Vedno se zgovarjajo na druge in vedno so sami nedolžni. V aferi na Litijski je bilo prav smešno gledati, kako se odgovorni obtožujejo. Še do včeraj najboljši sodelavci in prijatelji, od danes največji sovražniki. Ravno zato bo izplen jasen. Nam, volilcem se bo vse skupaj priskutilo do te mere, da bomo izstopili s tega vlaka. Glasovali bomo samo še iz jeze ali pa celo nehal glasovati. Zakaj bi oddajali svoje glasove, če so pa vsi ista pašta?

ANDREJ MREVLJE

LETA, KO BO
BELA HIŠA...

Čeprav mladoletna Nikki Halley de facto še ni izločena iz boja za Belo hišo, je praktično brez možnosti, da bi na predvolitvah prehitela mnogo starejšega Donalda Trumpa, ki republikansko stranko obvladuje s terorjem in zastrahovanjem. Razen seveda, če se ne bo pripetil čudež, ki bi Trnuljčico republikancev preko noči spremenil v kandidatko za predsednico Združenih držav. Ker Amerika ne verjame več v pripovedke, ampak le še kataklizme, se nam novembra obeta ponovitev finalnega teka izpred štirih let, ko je Joe Biden za nekaj daljav premagal Trumpa, slednji pa se je meni nič, tebi nič zabarikadiriral v Belo hišo, zmagovalca volilne tekme pa obtožil dopinga. Amerika, svet in celo moj cinični ego smo si oddahnili, ko Trumpu niti z naletom njegovih poblaznelih podpornikov na Kongres ni uspelo spreobrniti rezultatov povsem legitimnih volitev. Biden se je vselil v Belo hišo, v deželi je zavladal mir; občasno sta ga prekinila predsednikova nemška ovčarja, ki sta nekajkrat obgrizla agente tajne službe (secret service). A tudi ta ponavljajoči se incident je bil logična posledica konflikta interesov, saj tako ovčarja kot secret service branijo predsednika Bidna. Preskočimo izvirni greh, ki je Trumpa povzdignil na oblast, in se vrnimo k letošnjim tekmi za Belo hišo. Kot zdaj stojijo stvari, bo moral Trump za dve že izrečeni obsodbi sodiščem izplačati pol milijarde dolarjev, medtem ko je Biden za svojo kampanjo že nabral okoli 150 milijonov dolarjev. Trumpu lahko sodišče odvzame prostost, če v nekaj tednih ne bo položil pol milijarde dolarjev varščine. To je vsota, ki tudi za mogotca Trumpovega kalibra niso drobtinice, še posebej, ker gre pričakovati, da bodo sodniki Trumpu naložili še več denarnih kazni. Trump, ki ima nedvomno velik smisel za spektakel, se roga morebitnemu odvzemu prostosti. Volilna kampanja iz zavora bi bil spektakel brez primere, vpliv na volilce pa tak, da bi lahko zanetil nove spopade v politično razklani državi. Trump volilno kampanjo že zdaj vodi iz sodnih dvoran, kjer se volilcem razkazuje tudi takrat, ko njegova prisotnost tam ni potrebna. Z igranjem žrtve je Trump svoje navijače postrojil po svoje. Vse raziskave javnega mnenja kažejo, da se bo med starcema v ringu letošnjega novembra vnel silovit boj. Amerika se bliža nesreča, ne glede na to, kateri od dveh tekmecev bo zmagal. Razlika bo zgolj v stopnji potresnega sunka, ki bo sledil rezultatom volitev. Seveda bi bilo nekoliko bolje, če bi zmagal Biden, 81. letni politični veteran. A kaj ko tudi on, z vsemi izkušnjami in znanjem, ne more zagotoviti, da bo Amerika izplavala iz deroče vode. Njegovi sodelavci zdaj na vse kriplje trdijo, da je predsednik še vedno luciden, da dobro vodi sestanke, da obvlada materijo, ter da ga ne zapušča spomin. Vse to za zaprtimi vrati. Toda tisto, kar je na očeh vseh, so vsakodnevne posledice naporenega dela, ki ga mora opravljati vsak ameriški predsednik. Obama je s 47 leti, ko je vstopil v Belo hišo, zgledal kot mladenič, pri 55 letih, ko je iz nje iztopil pa kot starec. Če bi Biden dejansko bil pri sebi, bi pred dvema letoma moral izbrati naslednika in odpreti vrata pomlajevanju stranke. Namesto tega pa je Davida Axelroda, voditelja in stratega kampanje Baracka Obame, vulgarno ozmerjal preprosto zato, ker je Axelrod v nekem uvodniku napisal, da je Bidnova starost problem letošnjih predsedniških volitev. Kdorkoli pokriva Belo hišo, ve, da Biden kaže znake starosti, da mu sodelavci prišepetujejo, da meša vsebine in izgublja spomin, vedo povedati tisti, ki smejo vtakniti nos izza zaprtih vrat. Ali drugače, če zmaga Biden bo Bela hiša v naslednjem mandatu postala Kremlin.

DORJAN MARUŠIČ

ŽAL, TOKRAT
NISEM
OPTIMIST!

Napoved se je uresničila. Stavka Fidesa je dosegla časovni rekord in se nadaljuje. Obljuba dela dolg, zato danes nadaljujem s črnimi obeti in napovedmi. Ob pisanju kaže na dolgotrajno in izčrpljujočo stavko do bridkega konca, morda celo do septembra. Z vsakim dnem s(m)o pacienti na slabšem, saj se stavka dejansko lomi na hrbtih pacientov. V vsakem primeru se bo po stavki preštelo izgube. Te bodo velike tudi med zdravništvom, zanesljivo vsaj v močno okrnjenem ugledu. Po umikih soglasij določenih zdravnikov za prekomerno časovno obremenitev sedaj izvajalci hitijo pripravljati načrt dela od 1. marca dalje. Načrti so izpostavili kritične oddelke in bolnišnice, kjer primanjkuje kader za varno delovanje. Vse enote z manj kot šestimi zdravniki ne bodo zmogle neprekinjenega zdravstvenega varstva. Organizacijske izkušnje so sveže, iz kovidovega časa, le da tokrat sistem razpada od znotraj. Zdravniki z umaknjenimi soglasji ne želijo prekomernih časovnih obremenitev, želijo si počitka in družinske topline. Ocena iskrenosti ni potrebna, res pa je število teh zdravnikov okrog tretjine vseh aktivnih. Ali res lahko govorijo v imenu vseh zdravnikov? Vsekakor naj se s preštevanjem članstva Fidesa ukvarjajo drugi, z absolutnim in relativnim številom umikov se mi enostavno ne da ukvarjati in pisati. Hipokrat dela salte v grobu! Vrnimo se raje k napovedim. Aktivirane bodo krizne ekipe, uporabljene vse nepriljubljene oblike dela, vključno z delom v turnusih. Navkljub vsemu pa bodo nekateri oddelki padali, sledila bo omejitev njihovega delovnega časa ali morda njihovo regijsko združevanje. Izvedla se bo krizna reorganizacija javne zdravstvene mreže, ki se zadnje pol stoletja skorajda ni spremenila. Reorganizacija je resnično nujna in prepotrebna, žal pa bo potekala v izrednih razmerah. Namesto umirjene in premišljene nadgradnje javne zdravstvene mreže v dobro vseh nas, bo le ta potekala v zaostrenih in kriznih časih. Morda pa posamezni stavkajoči le opravijo osebni premislek, lahko celo malo sebičen, saj gre nenazadnje za njihov obstoj, tudi finančni. V nekaterih ustanovah so to storili. Prav v tem delu pogrešam vodilne v zdravniških organizacijah in združenjih, ki bi s prodornim delovanjem v lastnih ustanovah v skladu z zaupanimi vodilnimi funkcijami, delovali prodorno kot upravljavci in organizatorji dela v sistemu. Umirjanje strasti in ne rožljanje z orožjem, saj grožnje škodijo tudi tistemu, ki z njim rožlja. Zato bi bilo v dobro vseh sesti k pogajanju o prepotrebno prenovi plačnega sistema celotnega zdravstvenega sistema z vgrajenimi mehanizmi nagrajevanja po storilnosti, kakovosti in varnosti opravljenih storitev. Ob iskanju zasebnih poti v zdravstvenem sistemu preko spletnih strani lahko vsak izmed nas razkrije podjetnost zdravnikov. Tudi med Fidesovimi člani najdemo podjetnike. Prav s podjetnim pristopom in širšim pogledom lahko ponotranjijo razmere, v katerih smo ter s čisto mislijo in izoblikovanimi vrednotami pristopijo k pogajanju, morda dolgotrajnim, a v korist vseh.

Nasilje - kratkoročna rešitev

Prvega marca bo na mali sceni Gledališča Koper zaživela drama Sirote. Napisal jo je Dennis Kelly, ki velja za enega najbolj nadarjenih britanskih dramatikov zadnjih desetletji. Zgodba se dogaja na idiličen družinski večer, ki se hitro sprevrže v pogovor, poln laži, prikrivanja in manipulacij. To pa je polje, na katerem se zelo dobro znajdetata lika z mejno osebnostno motnjo ali MOM. Pogovarjali smo se s kliničnim psihologom dr. Aleksandrom Zadelom, ki je pri ustvarjanju predstave sodeloval kot strokovnjak. Pomagal nam je razumeti, kaj je mejna osebnostna motnja.

KLINIČNI PSIHOLOG DR. ALEKSANDER ZADEL, DRAMSKI IGRALEC MAK TEPŠIČ IN REŽISERKA RENATA VIDIČ NA DELOVNI KAVI.

V Sirotah imamo opraviti z likoma, ki trpita za mejno osebnostno motnjo (MOM). Kateri so dejavniki tveganja in zakaj imajo to motnjo večinoma in zlasti ženske?

Glede na skope podatke iz besedila lahko sklepamo, da so dejavniki tveganja za razvoj te motnje pri sirotah v tej drami, povezani z odsotnostjo staršev

v otroštvu. MOM se razvije zaradi najrazličnejših zlorab v zgodnjem otroštvu, čustvene prikrajšanosti, zanamerjanja ali zapuščenosti ter difunkcionalnega življenja v zgodnjih letih. Novejše raziskave kažejo, da ni večjih razlik v prevalenci med moškimi in ženskami, čeprav starejša literatura navaja, da naj bi za to motnjo večinoma trpele ženske, v razmerju 3 : 1.

**Kako si lahko ljudje z mejno osebno
motnjo pomagajo? Kako jim lahko poma-**

ga družba in njene institucije?

Načeloma si ljudje s to motnjo težko pomagajo sami, saj so ujeti v stabilne in trdovratne vzorce vedenja in razmišljanja, ki jih sami, žal, ne morejo preseči. Tudi z resnim psihoterapevtskim pristopom ta motnja velja za težje obvladljivo. Terapevtski izziv se nanaša predvsem na vedenja, povezana z manipulacijo. Oseba z MOM je namreč tako spreten manipulator, da sam sebe prepriča, da je dogovor, ki ga je denimo sklenila s terapevtom, prestopila zaradi posebnih okoliščin, in ne zaradi sebe. Te osebe težko sprejemajo odgovor-

nost za svoje vedenje. Odgovor na vprašanje, kdo in kako jim lahko pomaga, je usposobljeni strokovnjaki v zahtevnih intenzivnih terapevtskih obravnavah.

A je to ena od težav, ki bo v sodobni družbi vse pogostejša?

Zdi se, da je ta osebnostna motnja vse pogostejša, ker živimo v svetu "lažnih" profilov, "lažnega" čustvovanja, obsedenosti s samim sabo in podobno. To so ugodne okoliščine, v katerih posameznik lahko hitro pridobi napačno samopodobo. Bodi to, kar si! Uresniči se! Ti sam si gospodar svoje usode! Vse to so parole, ki posameznika usmerjajo zgolj na razmišljanje o samem sebi in o lastnem blagostanju. Tako izgublja stik z družbo, ne zaveda pa se, da s tem izgublja stik tudi s tistim delom sebe, ki je ključen za razvoj lastne identitete. Vse bolj se zato izgublja zavedanje, da je izpolnjen in zadovoljen posameznik učinkovito vpet in integriran v družbeno tkivo. Družba je za posameznika danes zgolj okolje, v katerem lahko dobi kaj zase, in ne okolje, ki se mu lahko posveti in mu služi.

Kako na razvoj mejne osebnotne motnje vplivajo zunanji pretresi, kot so pandemije, vojne, socialna izključenost, ki prav tako spodbujajo občutek nemoči.

Zunanji šoki so zgolj tisti dejavniki, ki povečajo verjetnost, da se bo MOM pojavila, če so za to izpolnjeni pogoji. Niso pa to tisti dejavniki tveganja, zaradi katerih se MOM razvije.

Motnjo povezujemo z nasiljem. Danes lahko vidimo, kako otroci in mladostniki snemajo medvrstniško nasilje, ga sami izvajajo na spletu in družabnih omrežjih pa tudi v institucijah, v katerih imajo opraviti s šibkejšimi. Hkrati raziskave kažejo, da ne želijo iti v vojsko in so proti vojnám ter oboroženim spopadam. Kako to komentirate?

Za MOM so značilni čustveni izbruhi jeze in sovraštva. Vsekakor so danes izpolnjeni tudi drugi družbeni pogoji, da se izražanje jeze in sovraštva hitro sprevrže v nasilje. Vse manjša sposobnost frustracijske tolerance na dražljaje, ki nam niso všeč, povečuje tveganje za nasilje, poleg tega pa živimo sredi medijske poplave nasilja, saj so novice o nasilju tiste, ki posameznika najbolj pritegnejo k branju. Nasilje postaja

**MATEJ
SUKIČ**

ja norma medsebojne komunikacije, vse bolj povezana z identiteto človeka, ki se postavi zase, za svoj prav in je zato bolj uspešen.

Čustveno nezrel človek, ki svoje frustracije rešuje z nasiljem, za svoje žrtve izbira šibkejšee osebe, nikoli močnejših, zato teh ljudi ne boste našli v okoljih, kjer jih lahko dobijo po glavi, jih boste pa našli tam, kjer lahko naredijo veliko škode drugim, ne da bi sami dobili kakšno prasko.

RENAULT CLIO

omejena serija

I FEEL SLOVENIA

že za 15.990 €*
5 let jamstva*
narejen v Sloveniji

*Omejena serija omejenega izdaja Renault Clio Evolution 105 902 brezplačno dodani paketi Lock in Kamera za vzvratno vožnjo in že vsebuje pepus v vrednosti 1.500€. Kupec prejme tudi 5 let jamstva. V obdobju 2 let od nakupa vozila velja tovarniška garancija. Po preteku tovarniške garancije sledi 5 letno podaljšano jamstvo Renault 24. 150.000 km, kar sili se zgodi prej. Akcija velja za vse kupce omejene serije, do razpisa dejstva. Navedena zaseda cena je priporočena maloprodajna cena (MPC) in je neto brez vključene 22-odstotni DDV in 6% / pridržujemo si pravico do napake. Slike so simbolične. Več informacij o posredniški pogojni nakupi je na voljo na www.renault.si. (M. Adamič d.o.o. Dunajska 22, 1000 Ljubljana. Poraba pri merjenem ciklu 4,7-7,8 l/100 km, emisije CO₂ 95-136 g/km, emisije okoljskega stopnja 130-222 g CO₂/km. Vrednosti merjenih prostih emisij, vključno s koncentracijo metana, CO₂ in ogljikov dioksida (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževala zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo tudi k neželenemu povečanju koncentracijam prostornega ozona, delcev PM₁₀, PM_{2.5} ter dušikovih oksidov.

Renault priporoča Castrol

renault.si

Trgo ABC

PE KOPER, Istrska cesta 12
Breda Prodani, 041 607 812 David Bartolič, 051 306 770

TIJUANA KRIŽMAN
HUDERNIK, PIRANČANKA -
SOLISTKA SNG MARIBOR

Princesa med tremi princi

V Faustu, ki je navdušil polne dvorane v Ljubljani in Mariboru, pleše Angelčka in Boginjo, v predstavi Ssss je asistentka Edwarda Cluga, izjemnega koreografa in baletnega vizionarja. Obe predstavi sta nastajali sočasno v Ljubljani in Mariboru. Ob plesu je tudi mama dveh sinov, Etiana in Natana, z možem pa že štirinajsto leto uspešno vodita tudi plesno trgovino Tijuana v fizični in spletni obliki. Rada imata lepe in izbrane stvari, urejenost in skladnost razvijata tudi pri sinovih, zato tudi fanta, kot nekoč v otroštvu Tijuana, že nabirata zgodnje izkušnje pri delu v trgovini. Od prvih plesnih korakov do danes, ko jih šteje 40 in je na vrhuncu svoje plesne kariere, je odplesala dolgo vrsto izjemnih vlog, trenutno je sredi zelo intenzivnih vaj za Grka Zorbo, a vloga Juliet, v predstavi Radio&Juliet jo je ponesla med zvezde. Še vedno jo pleše in je pomemben del nje. Piran je ostal Tijuantin dom, Maribor pa je postal njen dom. Samo dve uri z avtom ločita mesti, ki sta jo zaznamovali in ona njiju. V Piranu, pri Flipu in Metulju se je vse začelo, se nadaljevalo v Srednji baletni šoli v Mariboru in se izpililo v dveh letih višjega šolanja v La Scali v Milanu. Tijuana blesti, žari, napolni oder, a ostaja dekle z morja, s katerim je lepo poklepetati.

NATAŠA BENČIČ
RADIO KOPER

ZNALA JE TRETI TRDE OREHE NA POTI K USPEHU

Odraščala je v vsem znani lepi trgovini njenih staršev v Piranu, tam je pogosto sedela v skladišču in pisala domače naloge ter hitela od ene izvenšolske dejavnosti k drugi in se v tem razlikovala od vrstnikov. Ljubilo se ji je, želela si je. Hotela je. Ves čas pa je bil tu ples. Tudi pot iz italijanske osnovne šole na Srednjo baletno v Maribor, kjer se je morala trdo učiti plesne abecede in tudi prej neznanih ji francoskih poimenovanj plesnih gibov, ni bila enostavna, a je imela vso podporo doma. Ves čas je dekle filigranske nežnosti, trlo trde orehe na poti do uspeha. Sebi in drugim je dokazala, da premore izjemno moč in voljo: »Ja, nekaj genov sem podedovala od svojih staršev – ljubezen do dela in vztrajnost. Zaradi velike ljubezni do baleta sem morala že pri štirinajstih od doma in sem se velikokrat morala sama odločati, se postaviti zase, kar me je utrdilo in obogatilo z izkušnjami. Mož mi vedno pravi, da na videz sicer delujem krhko, vendar v sebi nosim neverjetno moč, potrpežljivost in vztrajnost, da prenesem vse plati gledališča in poklica baletne plesalke.« Odplesala je številne vloge, a nobena ni tako zelo njena kot Juliet v Clugovi predstavi Radio&Juliet: »Ja, vloga Juliet me je resnično močno zaznamovala in se naravnost zakoreninila v mojem DNK-ju. V moje življenje je vdrla kot strela z jasnega. To je hkrati tudi vloga, s katero sem se najmočnejše identificirala in sem jo doslej tudi največkrat in z največjim veseljem odplesala. Še vedno jo plešem in se z njo ob vsaki izvedbi, ki ji vedno dodam kaj novega, spreminjam in še naprej razvijam. Nanjo so vezani tudi moji najlepši spomini na gostovanja, kraje, ki smo jih obiskali, saj je zaživela na neštetih odrih po vsem svetu.« Z Edwardom Clugom sodeluje že dolgo, odplesala je skoraj vse njegove koreografije in predstave, dolgo sta bila v predstavi Radio&Juliet tudi soplesalca. V njunem plesu se je v izjemno sozvočje prepletel njegov posebni gib, ki zahteva zelo močno klasično podlago in njena mal-

RADIO AND JULIET (FOTO: DAMJAN ŠVARC/SNG MARIBOR)

ce manj tipična kompaktna telesna zgradba in vrhunsko znanje. Posebna vez je med njima. Na katerih frekvencah sta se ujela, povezala, v čem je njuna kemija sodelovanja? »Vsaka nova predstava oziroma vloga je ena izkušnja več. K sreči so te večino pozitivne, še posebej v sodelovanju z Edwardom Clugom. Upam si trditi, da naju povezuje visoka profesionalna raven – natančnost, doslednost in odgovornost.« V predstavi Ssss je Tijuana tudi asistentka koreografije. Kako drugačna je ta vloga, koliko ji je blizu, koliko bi ji lahko bila nekoč še bližje? »Sem v obdobju, ko sem dejavna kot plesalka in kot asistentka. Veliko lažje je, ko sem v določeni predstavi samo plesalka in obratno, v drugi pa samo postavljam Clugove koreografije in skrbim za izdelavo le- teh. Večji napor in izziv je, ko v imam v predstavi obe nalogi. Pri predstavi Ssss ... sem se kot asistentka koreografa prvič spopadla tudi s koreografijo, v kateri nisem nikoli plesala, saj je bila izvirno postavljena za stuttgartski balet. Tako sem jo najprej morala do potankosti naštudirati s pomočjo video posnetka in nato prenesti na ljubljanske plesalce.

BALERINA IN ŽENSKA

Kako je Tijuani kljub telesnim in duševnim spremembam, ki jih ženski prinese materinstvo, uspel povratak v njen specifični poklic? Koliko dela je bilo potrebno, da je telo po porodu spet postalo »baletno«? »Imam občutek, da v nosečnosti nikoli nisem popolnoma izšla iz baletne kondicije. Zahvaljujoč nesebični pomoči svojega moža ob obeh nosečnostih povratka v

baletno kondicijo nisem doživljala kot posebej dramatičnega z mislijo, da ne bom zmogla. Ravno nasprotno, z močjo in zavedanjem, da opravljam pravi poklic, se danes počutim odlično in še bolj sproščeno.« Družina je za Tijuano izjemno pomembna. Tako je čutila do svoje primarne družine v Piranu, kjer je odrasčala in kjer ni nikoli čutila pritiska ob težkih trenutkih šolanja za plesalko. Zdaj pa je že kar dolgo eno dekle med tremi fanti: »Tako kot v baletnem poklicu, so tudi v družini nujni organizacija, zupanje, potrpljenje in še nekaj najbolj pomembnega, česar ti noben poklic ne more nadomestiti - to je ljubezen tvojih najbližjih. Ja, sem princeska med tremi princji, za nič na svetu ne bi dovolila, da se moja družinska sreča zamaje. Ni poklica, ni nagrad, ni vlog in predstav, ki bi se lahko primerjale z našim družinskim življenjem in odnosi, ki jih skrbno gradimo iz dneva v dan. Vse radi počnemo skupaj.« Kako se je Primorka navadila na drugi konec Slovenije? Bi ga izbrala, če ne bi bila tam doma njena matična delovna hiša - SNG Maribor? Kaj naredi, ko pogreša morje? »Srečo imam, da veliko časa preživim s svojo družino v Pi-

ranu, tako da imam dva doma in dvojne korenine, ne glede na moje delo v gledališču. Do Pirana je le dobri dve uri vožnje in mi se kar hitro odločimo, gremo na kosilo, kavo ali sprehod ob morju. Tudi Natan in Etian dejansko rasteta na obeh koncih Slovenije, kar se mi zdi zelo pomembno. Sprejemata značilnost obeh področij – Štajerske in Primorske, in se počutita doma ob zbiranju školjk poleti v Piranu, v Mariboru pa odkrivata lepote gozdov in še marsičesa, kar počneta na tem koncu. Vesela in srečna sem, da živim v Mariboru«. Talent je, pravijo, božji dar, a brez trdega dela, ta roža ne zacveti, kajne? »Ja, talent je dar, popotnica, da se odločiš, v katero smer boš šel. Meni se nekatere stvari zdijo samoumevne, pravijo, da imam dar zanje. Pri nekaterih pa se moram krepko potruditi, zato sinovoma omogočava spoznavanje različnih področij, na koncu pa bosta sama spoznala, katero pot bosta izbrala. Istočasno jima poskušava razviti moralne in etične vrednote, ljubezen do dela, veselje do malih stvari in predvsem občutek pripadnosti in zaupanja v družino.« Tijuana je doživela veliko lepega - zmag, aplavzov, potovanj, a tudi žaljev, potu, trdega dela. Je vredno, kajne? »DA in še enkrat DA!«

TIJUANA Z DRUŽINO

Caprisovo najslajše pustno jutro

Našemljena Caprisova ekipa je krofe delila vse od Pirana do Ilirske Bistrice

Ne predstavljamo si pustovanja brez različnih krofov, polnih okusne marmelade. Radio Capris je zato tudi na letošnji pustni torek, dan pred valentino-vim, poskrbel za najslajše pustno jutro na Obali. Caprisovci so že od zgodnjih jutranjih ur delili slastne, sveže pečene krofe in razveselili poslušalce, ki so bili na poti v službo, šolo, pa tudi vse tiste, ki so Caprisovo pustno ekipo poiskali ravno s tem namenom, da so si priborili najboljši krof – in to ne kar enega, ampak nagrajenega Mlinotestovega Carja med krofi, ki je že devetič prejel zlato medaljo GZS za svežo slaščico. Tudi letos so poskrbeli, da so dišečo pustno razvado, ki se ji nihče ne more upreti, pripeljali prav do vseh – v torkovem pustnem dopoldnevu so obiskali Ankaran, Koper, Izolo, Lucijo, Portorož in Piran. Zimo pa so, skupaj z ostalimi pustnimi maskami, odganjali tudi na Kozini in v Ilirski Bistrici.

Foto: Jaka Ivančič

Moč postavljanja meja v odnosih

DR. KATJA KOZLOVIČ

Zakonska in družinska terapevtka, izvajalka igralne terapije ter kadrovska svetovalka
www.lanimaj.si • www.kei.si

V sodobnem hitrem tempu življenja, ko smo nenehno izpostavljeni različnim pritiskom in zahtevam, postavljanje meja postaja ključnega pomena za ohranjanje našega notranjega ravnovesja. Gre za veščino, ki nas usmerja k zdravim odločitvam in nam pomaga graditi trdne temelje za uspeh, zadovoljstvo, harmonične odnose ter splošno zdravje.

Ena od ključnih prednosti postavljanja meja je vzpostavljane jasnosti v naših odnosih z drugimi. Ko jasno izražamo svoje želje, pričakovanja in omejitve, vzpostavljamo prostor za globlje razumevanje in spoštovanje medsebojnih potreb. S tem se izognemo nesporazumom ter konfliktom, hkrati pa krepimo svojo samozavest in občutek lastne vrednosti.

Postavljanje meja je kot gradnja temeljev hiše – ključno je za stabilnost, vzdržljivost in dolgotrajno srečo.

MEJE KOT TEMELJ USPEHA

Uspeh in doseganje ciljev sta tesno povezana z učinkovitim postavljanjem meja. Ko znamo postaviti prioritete in reči »ne« stvarem, ki nas odvrtačajo od naših ciljev, smo bolj osredotočeni in usmerjeni k uresničitvi svojih ambicij. To nas varuje pred izgorelostjo ter nam omogoča trajnostno pot do uspeha.

MEJE V ZDRAVEM ŽIVLJENJSKEM SLOGU

Postavljanje meja ima ključno vlogo tudi pri ohranjanju zdravega življenjskega sloga. Pri postu, hujšanju in drugih zdravstvenih odločitvah so meje pomembne, saj nam omogočajo vzdrževati uravnotežen pristop. Zavedanje lastnih meja preprečuje skrajnosti, ohranja zdravje ter podpira dolgoročno dobro počutje.

VPLIV KRŠENJA MEJA V OTROŠTVU

Postavljanje meja v odnosih je spretnost, ki se že od zgodnjega otroštva razvija skozi socialno učenje. Prvi zgled so starši, ki s prepoznavanjem in upoštevanjem želja ter čustev otroku posredujejo sporočila o spoštovanju ali pomanjkanju spoštovanja njegovih meja. Če otrok pogosto doživlja, da so njegove potrebe prezrte, se sčasoma nauči, da je nespoštovanje in prekoračenje meja nekaj običajnega.

Vpliv upoštevanja meja v otroštvu se odraža v odrasli dobi. Otroci, ki so odraščali v okolju, kjer so bile njihove meje spoštovane, razvijejo boljše razumevanje in upoštevanje lastnih potreb in potreb drugih, kar je tudi temelj zdrave samopodobe. Nasprotno pa kršitve meja v otroštvu lahko vodijo do težav v medosebnih odnosih,

čustvenih težav ter težav pri samopostavljanju v odrasli dobi, kar je povezano tudi s težavami z odvisnostjo.

VZGOJA S POSTAVLJANJEM MEJA

V vzgoji igrajo tako starši ključno vlogo pri oblikovanju otrokovega razumevanja meja. Pomembno pa je, da starši zmorejo najprej postavljati meje sebi. Z vzpostavljanjem zdravih meja pri sebi postanejo zgled otrokom in hkrati vzgajajo generacijo, ki razume pomen spoštovanja meja.

GRADNJA TRDNIH TEMELJEV ZA IZPOLNJENO ŽIVLJENJE

Postavljanje meja ni le pomembna veščina, temveč je ključ do izpolnjenega, uspešnega in zdravega življenja. Zato si vzemimo čas za razvijanje te veščine, ki nam bo pomagala ustvariti trdne temelje za trajno srečo in izpolnjenost na vsakem koraku naše življenjske poti.

Živeti preprosto

LAHKO JE REČI: »ŽIVI PREPROSTO!«, Vendar obstajajo različne podoobe preprostega življenja kot preprost način življenja, preprosta obleka, preprosto govorjenje ali pa prepuščenost dogajanju, da stvari tečejo same tako, kot so, vendar resnična preprostost ne predstavlja odpovedi željam in umikanje iz arene življenja.

PRIMOŽ
KREČIČ

Koprski stolni župnik

ODLOČITEV ZA BISTVENO

Preprostost je odločitev za tisto, kar smo in moramo storiti v svoji poklicanosti ter življenju. To je notranja svoboda, da se odpovemo manj bistvenim stvarim in naredimo tisto, kar je najbolj bistveno in potrebno. Za preprostost se je treba neprestano odločati in odvrtačati drugotne cilje in zanimanja. Za mnoge so prav ta v ospredju, zato neprestano nekam bežijo ali pa so postali ravnodušni do vsega. Preprostost je tudi neprestano očiščevanje zla in hudobije, da ne bi s slabimi nameni skušali priti do ciljev in s tem vse porušili. Preprostost je v službi iskrenosti in dobrih odnosov ter medsebojnega spoštovanja. Ti ljudje so čisti, brez zlih namenov in jim je mogoče zaupati. Zunanji izraz preprostosti je mir, skladen s svojim osebnim jedrom in življenjsko poklicanostjo.

Preprostost je znamenje osebne zrelosti in usposobljenosti za dobro vodenje skupnosti, od družine do države in Cerkve. Če gledamo stvari take, kot so, potem bodo postale preproste. Stvarnost je povezana in zato preprosta. Bolj kot smo temeljiti, bolj preprosta so tudi naši prepričanja, zato sta preprosto govorjenje in mišljenje velik Božji dar.

PREPROSTOST KOT PREDANOST BOGU

Bog je obljubil Salomonu blagoslov, če bo hodil za njim s preprostim in pokornim srcem, tako kot njegov oče David. (1 Kr 9,4) Preprostost pomeni popolna predanost Bogu in njegovim načrtom, da ne begamo po krivih potih in izgublamo časa za prazne stvari. Preprosti ljudje so velik blagoslov za vsako skupnost. Z njimi je mogoče rešiti težke probleme in se izogniti mnogim nevšečnostim. Preprosti tudi onemogočajo premetenim sebičnežem, da bi uveljavili svoje nakane in bi jim morali drugi služiti.

POSTATI KOT OTROCI

Samo ljudje z otroškim srcem morejo sprejeti dar Božjega kraljestva, da lahko Bog vstopi k njim in deluje v njih. Kristjani so mogli tako ustvariti žive skupnosti in si pomagati kljub velikim razlikam v družbenem statusu ter kulturi. Klemen Aleksandrijski je zapisal, da je čast biti kot otrok. Ljudje z otroško dušo morejo prepoznati Boga kot Očeta. Otroci so ljudje brez hudobije in hinavščine, iskreni in pravični, prinašajo svežino in mladost. Mladost duhovnega otroštva ne pozna zastaranja, v njej je vse odprto za rast v človeškosti, spoznanju, modrosti in ljubezni. Preprostost je

tako znamenje žive in odprte osebe, ki se čudi mnogim darovom in se nanje odziva s hvaležnostjo in podarjanjem. Mladost preprostosti ustvarja gibljivost, da nikoli ne zastari, se ne ustvari, ne dela koristoljubnih kompromisov. V prvi Cerkvi je bil golob znamenje. Jezus je rekel učencem, naj bodo preprosti kakor golobi, kar pomeni brez hudobije. (Mt 10,16) Tudi nevesta v Visoki pesmi je golobica, iskrena, odprta, predana za ljubezen (Vp 5,2) Golob predstavlja čisto in iskreno ljubezen, pa tudi krotkost ter nenasilje. Papež Klemen je zapisal Korinčanom, naj bodo preprostega srca in bogati v Duhu. Ljudje s preprostim srcem ne delajo intrig in so svobodni od nebistvenih namenov. V njih deluje Sveti Duh, da morejo odpraviti vse ovire hudobnega duha in se polno uresničiti v tem, kar Bog želi od njih.

DUHOVNOST VODI K PREPROSTOSTI

Preprostost je znamenje zrelega duhovnega življenja. Sredi kaosa različnih idej mora duhovnost voditi do preprostih stvari in rešitev, čeprav te marsikdaj zahtevajo veliko napora. Na dnu vsega je Bog, ki je najbolj preprost, zato je tudi resnica preprosta. Preprostost je tako prvi pogoj in znamenje resnice. Grški filozofi so videli povezavo dobrega, resničnega in lepega, učili so odkrivati stvarnost v njeni preprosti povezanosti. Tudi slovanska beseda za resnico, 'istina', spominja na dih, ki predstavlja temeljno dihanje vsega bivajočega, resnica je tisto, kar diha življenje, zato je iskanje preprostosti znamenje inteligence. Tudi v pogovoru se je treba usmeriti k bistvenemu in ne odpirati tisoč možnosti. Ljudje, ki želijo razumeti, potrebujejo malo besed. Modrost je v malo besedah, ki odsevajo življenje. Za njihov sprejem je potrebna temeljna odprtost srca. Iz preprostega odnosa v človeškem srcu se rodi tudi preprost način življenja. Preprosti ljudje so bolj povezani z življenjem, bolj jasni in prosojni. Znajo sprejeti različne življenjske danosti, se jih veseliti, se z njimi borovati in

jih premagovati. Vsak trenutek nam je podarjen, prav tako tudi odnos, telo, okolje, zgodovina. V temeljni harmoniji življenja se vse povezuje in postaja blagoslov. Sveti Duh nam daje razsvetljenje in pogum, da naredimo, kar je Božja volja in najboljše. Služabniki morajo storiti, kar je njihova naloga. (Lk 17,10) Duhovnost pomeni narediti, kar je treba narediti. Pomemben je ta trenutek, to okolje in ti ljudje, vse drugo bo prišlo na vrsto pozneje. V tem trenutku moramo biti prisotni in učinkoviti. Tudi misel in odnos potrebujejo preprostost. Ubogi v duhu so ljudje, ki se na nič ne obesijo in so svobodni v svojih notranjih odločanjih ter razmišljanju. Kar mislimo, da je naše in si nekako prisvajamo, nas oddaljuje od našega preprostega bivanja. Podobno velja tudi za povečevanje sebe, da si dajemo vrednost, ki je nimamo. Nekateri ljudje porabijo veliko energije in časa za vzdrževanje svoje zunanosti, zato je tako pomembna drža ponižnosti, ki nas ohranja stvarne in prizemljene, blizu drugim ljudem in Bogu. Veliki in modri ljudje so znali živeti preprosto in polno, hvaležni za vsak trenutek in odnos. Ruski znanstvenik in religiozni filozof Pavel Florenski je v poslovnem pismu iz taborišča zapisal otrokom: »Kolikor morete, glejte v zvezdnato nebo. Ko boste žalostni v srcu, glejte zvezde ponoči, čez dan pa sinje nebo. Potem boste v sebi našli mir. Pozornost do tega, kar nas obdaja, je umetnost preprostega življenja. Preproste stvari resnično razveselijo srce.«

Makro5

Z vami gradimo že več kot 30 let.

Plastična ali lesena okna?

Okna so zelo pomembna investicija, tako z estetskega kot energetskega vidika. Za vašo nepremičnino je pomembno, da je dobro izolirana. Ker okna predstavljajo velik potencial toplotnih izgub, je zelo pomembno izbrati kakovostno okno in tudi steklo, ki mora biti izolacijsko. Kakšen material izbrati, les ali plastiko?

Utemeljitev za izbiro materiala so različne in izbira lesa je smiselna pri starejših ter novejših hišah predvsem zaradi videza. Les prinese toplino v naš dom, medtem ko se plastika pogosto zdi cenena.

Ker pa je velikokrat odločilna cena, imajo prednost plastična okna, saj so cenovno ugodnejša, precej nezahtevna za vzdrževanje, neobčutljiva na vremenske vplive, imajo dobro toplotno zaščito in dolgo življenjsko dobo.

Lesena okna je potrebno vzdrževati in to je tudi zelo pogost razlog, da se ljudje ne odločajo zanje. Strokovnjaki svetujejo debeloslojni nanos barve na zunanji strani okna, čeprav naj vzdrževanje ne bi bilo posebej zahtevno, jih je potrebno vsakih nekaj let postrgati in prebarvati. Nekaterim

je to celo všeč, saj lahko barvo spremenijo.

Pri oknih je pomembno tudi okovje, ki preprečuje posedanje okenskega krila, poleg okovja je seveda pomembna zasteklitev, mogoče še pomebnejša od samega materiala. Strokovnjaki priporočajo troslojno zasteklitev, saj omogoča večjo izolativnost, posredno to prinaša tudi višjo temperaturo na notranji strani stekla in s tem prijetnejši občutek. Zasteklitev pa je posebno primerna tudi za večje zasteklene površine in skoraj edina izbira. Zvočna izolativnost stekel je odvisna od debeline stekel in razdalje med njimi.

Pri izbiri materiala priporočamo, da pridobite vse informacije o proizvodu. Zanimivo je poznati tudi oceno vpliva na okolje med dobo uporabnosti. Nekateri menijo, da imajo najmanj škodljiv vpliv lesena okna, saj se ob proizvodnji in odstranitvi lesenih oken sprošča manj škodljivega CO₂ kot pri oknih iz PVC plastike ali aluminija, pa tudi manj drugih škodljivih emisij.

BRANKO
LONČAR

Svetujemo, da si vsak uporabnik izbere tisto, kar mu je všeč, ne glede na modne trende. Ponudba je zelo bogata, zato smo prepričani, da lahko vsak najde tisto, kar želi.

Obala
nepremičnine

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16, 6320 Portorož

Tel.: 05 674 10 30

Mob: 041 35 22 00

info@obala-nepremicnine.si

www.obala-nepremicnine.si

OBALA
časopis in portal
za slovesko Istro
plus

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.500** gospodinjstev v slovenski Istri! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na **marketing@obalaplus.si** in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

Lucija, Liminjanska c. 96, 6320 Portorož
Gsm: +386 41 618 541, Tel.: +386 5 677 87 77, + 386 5 674 62 30
E-pošta: kamp.fiesa@gmail.com

ELEKTROCENTER

Vabljeni v specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom • Z načinom samopostrežbe za vaš hitrejši nakup

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

POGONI & AVTOMATIKE KRILNI IN DVOKRILNI SISTEMI

skeniraj QR kodo
in preglej ostalo
ponudbo!

že od 379 €
do 250 kg / 2,5 m

POGONI & AVTOMATIKE DRSNI SISTEMI

skeniraj QR kodo
in preglej ostalo
ponudbo!

do 650 kg
že od 229 €

KRITINA BREZ IZOLACIJE/ Z ANTIKONDENZ. FILCOM

skeniraj QR kodo
in preglej ostalo
ponudbo!

T20	13,69 €/m ²
T20F	15,69 €/m ²
T35	14,69 €/m ²
T35F	16,69 €/m ²
T45	15,69 €/m ²
T45F	17,69 €/m ²

TOPLOZRAČNI KAMINI NA PELETE KK

skeniraj QR kodo
in preglej ostalo
ponudbo!

699 €
moč 6,5kW

TOPLOVODNI KAMINI NA PELETE KK

skeniraj QR kodo
in preglej ostalo
ponudbo!

Priključ na
centralno!

KK15kW-1700 €
KK20kW-1800 €
KK24kW-2000 €

TRAPEZNA KRITINA 9G Z IZOLACIJO

skeniraj QR kodo
in preglej ostalo
ponudbo!

9G 21,00 €/m²
AKCIJA! POPUST do 15%!
do 30 m² - 3%
od 31 do 100 m² - 5%!
od 101 do 200 m² - 10%!
od 201 m² naprej - 15%!

PERGOLE - AKCIJA

Ročne:
304x304 - 2280 €
304x401,5 - 2649 €

Električne:
290x290 - 4449 €
290x395 - 4990 €

NAROČILA

040 974 470
030 479 955
030 464 480
030 360 630

KIP KOP
www.kipkopshop.si
e-mail: info@kipkop.si

MONTAŽNA GARAŽA 300x600

skeniraj QR kodo
in preglej ostalo
ponudbo!

2249 €

VSA GARAŽNA VRATA NA ENEM MESTU!

ROLO VRATA
KIPROL55 - že od 739 €!

Skeniraj QR
kodo in poglej
našo ponudbo!

SEKCIJSKA VRATA
KIPLIFT - že od 839 €!

PANELNE / ŽIČNE OGRAJE IN STEBRI

4 mm

103 x 250 cm	21,70 €
123 x 250 cm	24,20 €
153 x 250 cm	28,60 €
200 x 250 cm	40,20 €

5 mm

103 x 250 cm	29,30 €
123 x 250 cm	33,70 €
153 x 250 cm	42,80 €
200 x 250 cm	53,40 €

steber v. 105 cm 18,40 €
steber v. 125 cm 20,00 €
steber v. 155 cm 23,40 €
steber v. 205 cm 27,70 €

INDUSTRIJSKI DIZEL ATS AGREGATI

20 kW 7049 €
50 kW 9390 €
100 kW 13949 €

VILIČARJI NIULI - 3,5 t

Diesel 4 cilindra, CE izjava o skladnosti,
SLO navodila, dvojna sprednja kolesa,
trojni dvig, pomik v stran,
luči za vožnjo po cesti, rumena
opozorilna lučka, ojačane vilice

22.570 €

ŠOTOR - 261 m²

Širina - 12,2 m, Dolžina - 21,4 m
Višina v grebenu - najvišja
točka 6,4 m, konstrukcija
pocinkana cik-cak povezana,
izjemno vzdržljiva, cerada
600g/m², na sprednji strani
vrata iz cerade.
Na zalogi do razprodaje.

16.470 €

Velik interes za študij prometa, logistike in pomorstva

FAKULTETA ZA POMORSTVO IN PROMET UNIVERZE V LJUBLJANI JE VODILNA IZOBRAŽEVALNA USTANOVA ZA PODROČJE POMORSTVA, PROMETA IN LOGISTIKE V SLOVENIJI, KI IMA POMEMBNO ZNANSTVENO RAZISKOVALNO VLOGO TUDI V ŠIRŠI REGIJI. NA POMORSKI FAKULTETI V PORTOROŽU OPAŽAJO, DA SE INTERES PO ŠTUDIJU NA PRVI STOPNJI IZOBRAŽEVANJA NEPRESTANO POVEČUJE, KAR PRIPISUJEJO DOBREMU PEDAGOŠKEMU IN RAZISKOVALNEMU DELU FAKULTETE KOT TUDI INTERESU GOSPODARSTVA PO DIPLOMANTIH VSEH DODIPLOMSKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV.

ŠTUDIJSKI PROGRAMI

Na FPP izvajajo štiri študijske programe prve stopnje, od tega so trije visokošolski in en univerzitetni. Visokošolski program Prometna tehnologija in transportna logistika je vsebinsko bolj usmerjen v obravnavanje prometa in logistike. S pretežno pomorskimi vsebinami se študenti spoznavajo na programih Navtika in Pomorskega strojništva. Na vseh treh visokošolskih študijskih programih je možen vpis na vojaško smer, na kateri študenti pridobijo tudi specifična znanja s področij vojaškega delovanja in vodenja ter vojaških obrambnih sistemov. Edini univerzitetni program Tehnologija prometa in logistika je bolj raziskovalno zastavljen.

Študijska programa Prometna tehnologija in transportna logistika ter Tehnologija prometa in logistika zajemata študijske vsebine tehnike in tehnologije vseh prometnih panog, logistike, ekonomike in prava v prometu kot tudi informatike. Študij traja na obeh študijskih programih tri leta in oba sta ovrednotena s 180 ECTS. Na študijskem programu Prometna tehnologija in transportna logistika se v šestem semestru opravlja strokovna praksa v izbranem podjetju.

Študijska programa Navtika in Pomorsko strojništvo sta interdisciplinarna programa, saj njune vsebine združujejo ekonomsko, pomorsko upravno, sociološko, komunikološko in metodološko znanje ter seveda znanje s področja navtike. Program strojništva

INFORMATIVNI DNEVI

nudi temeljna in strokovna znanja, ki so uporabna tako za delo na morju kot tudi za delo v podjetjih na kopnem s področja konstruiranja, avtomatizacije in vzdrževanja.

PREDSTAVITEV ŠTUDIJA NA INFORMATIVI 2024

FPP se je, tako kot že nekaj zadnjih let, v sklopu celostne predstavitve Univerze v Ljubljani, predstavila dijakom in zaposlovalcem s svojo stojnico na Informativi 2024. Dvodnevnega dogodka, ki spada med največje in najpomembnejše s področja predstavitve možnosti izobraževanja v Sloveniji in tujini, se udeleži prek 25.000 obiskovalcev. Skupni nastop vseh fakultet Univerze v Ljubljani, ki vključuje celostni izgled in enostavnejši dostop do ključnih informacij, je zagotovo bolj prepoznaven in odmeven. Doc. dr. Bojan Beškovnik, predstojnik oddelka za tehnologijo prometa je z obiskom predstavitvenega prostora FPP zadovoljen »Naši študenti in visokošolski učitelji so dijakom predstavili ključne informacije o študiju in odgovarjali na njihova vprašanja. Predvsem je pomembno, da študenti predstavijo svoj pogled na študij in izkušnje študija na naši fakulteti. S tem se veliko bolj približajo dijakom. Neodločene dijake pritegnejo k udeležbi na informativne dneve ali k prisostvovanju na tematskih webinarjih prek spleta.«

SPLETNI WEBINARJI ZA PREDSTAVITEV ŠTUDIJA NA DALJAVO

Nove generacije dijakov in študentov so vse bolj digitalno usmerjene. Vešči so

uporabe različnih orodij za sodelovanje v spletnih predstavitev in pogovorih. Temu se prilagajajo tudi na FPP in tako izvedejo spletne predstavitve študijskih programov za dijake, ki se iz različnih razlogov ne morejo udeležiti dogodka na Informativi ali ne utegnejo na informativne dneve na fakulteto, ki so letos bili med 16. in 17. 2. 2024. Doc. dr. Bojan Beškovnik je povedal, da so spletni webinarji, na katerih študent predstavi študijski program, obštudijsko dogajanje, možnost nastanitve in mesečni strošek študija na obali, vse bolj priljubljene. »Vse bolj se odločamo za predstavitve naših študijskih programov prek spletnih dogodkov. Predstavitve so tematsko zaočrojene na promet in logistiko ter ločeno za pomorstvo. S tem ciljno nagovarjamo dijake, ki jih študij pri nas zanima. Predstavitve vodi zunanji moderator, samo vsebino pa poda naš študent. V takem okolju je vzdušje bolj sproščeno, dijaki so bolj odzivni z vprašanji oziroma so med predstavitvijo bolj aktivni. Prevladujejo vprašanja za podajanje informacij, ki so dijakom običajno težje dostopne kot na primer: kako je z nastanitvijo, kakšni so stroški bivanja in študija, kako je s študentskim delom med poletjem ipd.«

ZELO DOBER OBISK NA INFORMATIVNIH DNEVIH

Informativni dnevi so letos potekali v treh časovnih terminih, in sicer v petek 16. 2. 24 dopoldan in popoldan ter v soboto 17. 2. 24 dopoldan. Vseh treh dogodkov se je udeležilo prek sto dijakov. Največji interes je bil za študij prometa in logistike na visokošol-

PETRA MEŽNARC

skem programu Prometne tehnologije in transportne logistike. Narašča interes po študiju pomorskih programov Navtika in Pomorsko strojništvo.

»Informativni dnevi so odlična priložnost, da izpeljemo celovito predstavitev študija na fakulteti in istočasno omogočimo predstavitev ter nagovor predstavnikov iz gospodarstva. Predstavitve naših diplomantov, ki danes zasedajo vidnejše položaje v gospodarstvu, nekateri pa vodijo lastna podjetja, so zelo dobro sprejete med dijaki. Navdahnjejo jih z optimizmom, da bodo po koncu študija lažje naredili prvi korak vstopa na trg dela.« izpostavlja doc. dr. Bojan Beškovnik.

VELIKO PRILOŽNOSTI PO KONCU ŠTUDIJA

Diplomanti vseh študijskih programov na FPP imajo zelo dobre možnosti za zaposlitev doma kot tudi v tujini. Profili diplomantov iz prometa in logistike so zaželeni v vseh vejah prometa. Zelo izrazito je povpraševanje na področju pomorske logistike in pomorske agenture v Kopru. Naraščajoče količine pretovorjenih kontejnerjev in avtomobilov prek koprškega pristanišča spodbujajo različna logistična podjetja v širitev poslovanja in kadrovske okrepitve. Opažajo, da se povečuje povpraševanje v železniškem prometu in da kar nekaj njihovih študentov na prvi in drugi stopnji študija prejema kadrovske štipendije Slovenskih železnic. Diplomanti pomorskih študijskih programov pa so iskani tako za delo na ladjah kot tudi za delo na kopnem. Diplomanti študijskega programa Pomorsko strojništvo so zanimivi za domača in tuja visokotehnološka podjetja. Priložnosti pa niso le v gospodarstvu, tudi na fakulteti namreč zaposlujejo asistente, ki imajo pridobljeno predhodno znanje in izobrazbo s področja prometa, logistike in pomorstva. Po koncu študija na magistrskem programu Promet ali Pomorstvo se boljšim študentom ponudi zaposlitev z nazivom asistenta in nadaljevanje študija na doktorskem programu Pomorstvo in promet.

NEDAVNA ZMAGA JE ŠELE ZAČETEK!

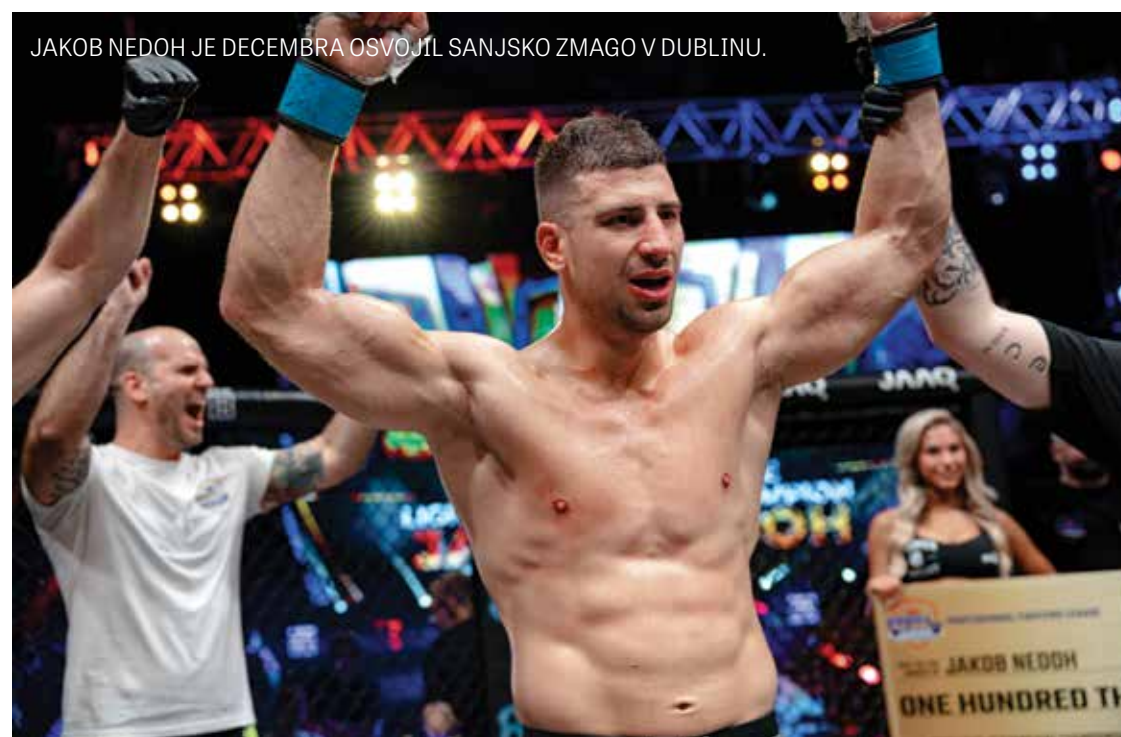
Jakob Nedoh si uresničuje sanje

Slovenija je bila nedavno navdušena, ko je as v mešanih borilnih športih (MMA), Koprčan Jakob Nedoh, postal novi prvak evropske lige PFL. Na turnirju v Dublinu je 27-letni mladenič v spektakularnem velikem finalu poltežke kategorije (do 93 kilogramov) v drugi rundi nokavtiral Angleža Simeona Powlla. Za zmago je dobil zajeten ček sto tisoč evrov, vendar pa se skromni mladenič denarja ni niti pritaknil. Varčuje ga za prihodnost. V nedeljo je odpotoval na priprave na Dunaj, v kratkem pa ga čaka še pot čez lužo na nov turnir. Jakob pravi, da je to šele začetek.

Njegova ljubezen do MMA se je začela pred desetimi leti, ko je šel, zdaj že nekdanji rokometaš, s prijateljem na prvi trening mešanih borilnih veščin v koprski klub. »V hipu sem se zaljubil v ta šport in začel s treningi. Staršem seveda ni bilo prav, da sem se odločil za mejnjo športa, saj sem rokometu posvetil dobršen del življenja in bil v njem tudi uspešen, vendar sem sledil svojemu srcu. MMA je zelo zahteven šport, ki te vedno znova in znova duševno in telesno potiska izven cone udobja. Dojemam ga kot življenjski slog, zaradi katerega sem rasel in postal boljši na vseh ostalih življenjskih področjih. Ta šport zahteva zelo veliko odreka-

nja, discipline, premagovanja strahov. Ko enkrat doživiš pravo borbo, postanejo vse druge stvari v življenju lažje,« pravi Jakob in doda, da je MMA zelo grob šport. Ljudje, ki se profesionalno ukvarjajo z njim, se zavedajo svojih sposobnosti, obenem pa so zelo plemeniti, disciplinirani, zanesljivi in delovni in Jakob za svoje uspehe zares trdo dela. Z veseljem pa gre tudi na tekme. Nikoli ne bo pozabil svoje prve amaterske MMA borbe na Hrvaškem.

JAKOB NEDOH JE DECEMBRA OSVOJIL SANJSKO ZMAGO V DUBLINU.

ANDREJA
COMINO

**Prihranjenih
sto
tisočakov**

Marsikomu bi se zasvetile oči ob misli na vrtoglavih sto tisoč evrov nagrade. Jakob pa ni porabil niti centa. »Nimam potrebe po trošenju nagrade, tudi denar od sponzorstev pridno varčujem. Kljub uspehom sem ostal isti, nisem zamenjal sloga življenja, kaj šele, da bi živel na visoki nogi. To me ne privlači. Stavim na lepe odnose in zaupanje. Nekaj pravih ljudi je vredno več kot katerikoli denar.«

ZAUPA LE STARIM PRIJATELJEM

»Bilo me je strah in adrenalin me je prevzel, ampak ko sem videl, da lahko občutke nadziraš in jih obrneš v svojo korist, me je vse skupaj še bolj prevzelo. Občutek zmage v ringu je nepopisen, saj veš, da je vse, za kar si se trudil, poplačano in je vse odvisno od tebe. Zmago sem proslavil z ekipo, šli smo žurat in nekaj dobrega pojest,« se spominja mladenič, ki mu pokali in medalje ne pomenijo ničesar. Pomeni mu le trdo delo, kri, solze in znoj, kar ve samo on in ljudje, ki so mu pomagali pri pripravi. Tako je bilo tudi decembra po zmagi v Dublinu. »Uspehov ne proslavljam preveč, saj tistih, ki si jih želim, sploh še ni. To, kar sem osvojil do zdaj, je bilo le ogrevanje, sem pa z mislimi že daleč naprej. Želim si priti v svetovni vrh. Seveda postopoma, turnir za turnirjem. Želim dobiti čim več, če sem mu že toliko dal. Je pa z vsakim osvojenim turnirjem lažje priti na nove tekme, vendar je zelo zahtevno usklajevati treninge, priprave v tujini, menedžiranje, sponzorstva. Zdaj me kličejo vseh vrst ljudi z raznimi mamljivimi ponudbami, s katerimi bi se radi podpisali pod moj trud, vendar ostajam prizemljen in zaupam svoji ekipi, ki je bila ob meni še preden se je začelo karkoli dogajati, ko sem prišel v prvi klub in bil samo preprost študent. Skupaj smo šli skozi marsikaj težkega in smo, ker smo,« pravi simpatični Jakob, ki mu je uspel celo magistriraj na Fakulteti za šport.

VNOVIČNO ZAHTEVNO OSVAJANJE SVETOVNEGA VRHA

Zdaj je Jakoba zelo težko ujeti, saj je povsem posvečen naslednji tekmi. »Ujeli ste me na pripravah na Dunaju, kjer poskušam izkoristiti čim več, saj so v avstrijski prestolnici boljši pogoji in ljudje, ki krojijo vrh tega športa. Čez mesec in pol pa odhajam v Ameriko, vendar bo za turizem bolj malo časa, saj so zadnje priprave pred tekmo zelo naporne. Čakajo me medijske obveznosti, hujšanje pred borbo, zaradi česar imam tudi šibke živce in se potem ne ukvarjam s takšnimi stvarmi, kot so turistični ogledi. Kaj malega si bom ogledal mimogrede,« pravi Jakob, ki je kljub uspehom ostal preprost fant. Ljudje, ki spremljajo ta šport, pa nanj gledajo drugače. Opazi se, da je osvojil nekaj velikega v njihovih očeh, sam pa se ni spremenil, ima le višje cilje. Zanj je bila zmaga v Dublinu samo stopnica, ki jo je moral doseči. Je

pa vesel, da ga že nekaj mesecev podpira srčna izvoljenka, vendar tega dela svojega življenja ne želi deliti z javnostjo. Samo namigne, da mu je zelo lepo. Jakob pa se po vsem trdem delu in treningih najraje sprosti s svojimi prijatelji, ki niso iz tega športa, tako da malce odmisli profesionalni šport. Radi kaj dobrega pojejo, poleti na barko, pozimi smučat, vendar se je

moral letos zaradi bližajočih se tekem in posledične nevarnosti padcev in poškodb le-temu odpovedati. »Vsake toliko pa mi prija narediti tudi čisto banalne stvari, kot je denimo oprati avto, iti na sprehod in druge vsakdanjosti, ob katerih si spočijem glavo. Potem sem res pripravljen tudi na pomembne tekme,« sklene.

EVO. Vrhunska goriva!

IZBIRA GORIVA LAHKO PRIPOMORE K MANJŠI PORABI

Skrb za svoj avtomobil pokažemo tudi z izbiro kakovostnega goriva, ki ga privoščimo svojemu jeklenemu konjičku. Zahvaljujoč svojim lastnim rafinerijam Skupina MOL na podlagi raziskav nenehno razvija kakovost svojih vrhunskih EVO goriv, ki so na voljo **na več kot 130 bencinskih servisih** po Sloveniji. **Vsa goriva EVO namreč učinkovito čistijo motorje vozil**, saj vsebujejo posebne dodatke, ki se imenujejo inteligentna EVOTECH formula. Ta je sposobna zaznati prah in obloge, ki se nabirajo v motorjih, s čimer čisti motorne dele in jih ščiti pred korozijo. Obloge se namreč lahko nabirajo na ključnih sestavnih delih sistema za gorivo, kot so ventili, injektorji in valji ter vplivajo na delovanje motorja.

KAKO DELUJE EDINSTVENA EVOTECH FORMULA?

Goriva običajno vsebujejo usedline, ki se lahko usedejo na sesalne ventile, injektorje in valje. To lahko vpliva na porabo goriva, emisije in splošno zmogljivost motorja. Zato je Skupina MOL, ki je v Sloveniji prisotna z **bencinskimi servisi v zunanji podobi blagovnih znamk MOL in INA**, razvila posebno EVOTECH formulo, ki jo vsebujejo vsa, tudi standardna EVO goriva. Ponudbo goriv dopolnjujejo premium goriva, poimenovana EVO Plus. Posebnost premium goriv je v tem, da vsebujejo še več posebne EVOTECH formule. To formulo si lahko predstavljamo kot detergent, saj imajo njene molekule komponento, ki se oprime usedlin in umazanije, nato pa jih odstrani iz sistema za dovajanje goriva. Premium EVO goriva torej zagotavljajo kar trojni učinek - večjo zmogljivost motorja, daljšo življenjsko dobo motorja in manj emisij. Potrditev vrhunske kakovosti je tudi prejem prestižnega naziva Izbran produkt leta, ki je bil v letu 2023 podeljen prav premium gorivom EVO Plus.

NEODVISNO DOKAZANA KAKOVOST

S ciljem strankam zagotoviti gorivo le najboljše kakovosti, v MOL-u nenehno izboljšujejo svoja premium goriva, redno pa jih testirajo tudi v Drive Technology Centru (DTC), **neodvisnem laboratoriju** za testiranje goriva po evropskih standardih v Avstriji.

NA TEMELJU TRADICIJE NASTAJAJO NOVE USPEŠNE ZGODBE

MOL v Sloveniji je del Skupine MOL in na slovenskem trgu prisoten od leta 1996. Skupina MOL ima v lasti 3 rafinerije, ki se nahajajo na Madžarskem, Slovaškem in Hrvaškem, iz katerih pretežno oskrbuje trge, na katerih je prisotna. Ker so vse rafinerije relativno blizu Sloveniji, so tudi **oskrbne verige krajše, dobava pa zanesljivejša**. MOL v Sloveniji strankam na vseh bencinskih servisih v podobi blagovnih znamk MOL in INA ponuja vrhunska EVO goriva, kakovostne izdelke za nego vozil lastnih blagovnih znamk, odlično ponudbo pa na številnih bencinskih servisih zaokrožuje tudi priljubljen Fresh Corner, ponudba toplih in hladnih prigrizkov in napitkov, ki jo stranke cenijo predvsem zaradi odlične kave, ki je zmeraj pripravljena iz sveže mletih zrn in po želji postrežena s svežim mlekom, in slastnih hot dogov, ki so jih tudi Slovenke in Slovenci vzeli za svoje. Vizija, ki poganja razvoj MOL-a v Sloveniji, je biti prva izbira kupcev, zato na temelju tradicije nenehno nadgrajujejo in razvijajo svojo ponudbo, z njo pa oblikujejo podobo bencinskih servisov prihodnosti.

ANDREJKA MAKLIČ IZ LUCIJE JE DOBRA VILA OBALNIH MAČK

Ko nahraniš žival, nahraniš dušo!

PRAVIJO, DA SE RAZVITOST DRUŽBE MERI TUDI PO NAŠEM ODNOSU DO ŽIVALI. ANDREJKA MAKLIČ IZ LUCIJE JE ŽENSKA Z ZLATIM SRCEM, SICER INŽENIRKA PROMETA, A DOBRODELNICA Z DUŠO IN TELESOM. PREDVSEM ZA PROSTOŽIVEČE MAČKE NA OBALI. VSAK DAN NAHRANI NA DESETINE TEH LJUBKIH ŽIVALI, ZELO PA JE AKTIVNA PRI USTANAVLJANJU ZAVODA, KI SE BO ZAVZEMAL ZA STERILIZACIJO IN KASTRACIJO PROSTOŽIVEČIH MAČK, ZBIRAL DONACIJE ZA NJIHOVO ZDRAVLJENJE IN OSVEŠČANJE LJUDI. ANDREJKA PA NA SREČO PRI SVOJEM SRČNEM POSLANSTVU NI SAMA, AMPAK PRI POMOČI KOSMATINKAM SODELUJE Z OBALNIMI DRUŠTVI.

Njena ljubezen do živali sega že v otroštvo. Ljubezen do živali in narave so ji vsadili že starši. »Prostoživeče mačke so osvojile moje srce pri dvajsetih, ko sem srečala 80-letno gospo, ki me je zaprosila za pomoč. Dejala je: "Stara sem in komaj hodim, ampak mucka je lačna. Kmalu ne bom zmogla več." Dvakrat dnevno sem se odpravila na lokacijo, kjer se je mačka nahajala in jo nahranila. Medtem sem jo tiho opazovala in se zavedala njenega svobodnega in hkrati težkega življenja. Prostoživeče mačke so namreč prepuščene nemilosti zunanjega življenja; mrazu, iskanju hrane, zavetja. Zavedala sem se, kaj vse je ta stara gospa storila zanjo, čeprav je težko hodila. Ljubezen do živali ji je dajala moč. Gospe nisem nikoli več videla, je pa vsekar opravila svoje poslanstvo: ljubezen do nikogaršnjih mačk je predala dalje. Mačko sem hranila in skrbela zanjo do konca njenega življenja. Ni bila edina. Pred blokom, v katerem smo živeli, je prišlo še kar nekaj »prostoživečk«. Mačke so bile hranjene, sterilizirane/kastrirane in imele so zavetje. Seveda sem bila takrat v polni mladosti, tako da je za večino mačk poskrbela moja mati, jaz sem pa hranila tisto mačko, ki mi jo je prepustila stara gospa. Doma smo tudi imeli mačke,« pripoveduje Andrejka, ki je kasneje spoznala še društva, ki se borijo za nikogaršnje mačke. Pomagala jim je z donacijami, ko tega ni več zmogla, je pričela slikati na platno. Vso svojo ljubezen do živali je zilila na platna in slike in jih podarila društvu Mačja Preja za licitacije.

SRČNA PROSTOVOLJKA

Ker pa prostovoljcev vedno primanjkuje, je počasi stopila na teren in spoznala, da mačke potrebujejo veliko več pomoči, kot si predstavljamo. Spoznala je, da so "nevidne" in da potrebujejo več kot le hrano. S tedanjo članico društva Odpmž (obalno društvo proti mučenju živali) je pričela svoje terensko prostovoljstvo; reševanje

in odlov mačk za sterilizacijo/kastracijo. Dnevno sta reševali in vozili mačke na veterino Mačja Hiša v Koper. Ko se je aktivna članica preselila v Koper, je piranska občina ostala brez prostovoljcev. V sodelovanju z društvom Mačja Preja se je pričela tudi sama odpravljati na teren in pomagati. S tem jim je olajšala delo na terenu, saj so od Lucije (Pirana) kar precej oddaljeni. Ko je izgubila svojo največjo mačjo ljubezen, 18-letnega mačka, je svojo praznino skušala zapolniti s pomočjo drugim. »Ko nahraniš žival, nahraniš svojo dušo! Delo na terenu ni lahko, zahteva odrekanje, potrpežljivost, čas in denar. Društva in zavetišče ne zmorejo rešiti vsega in kot že vemo, prostovoljcev primanjkuje. Zunanaj je ogromno mačk in potrebujejo pomoč,« pravi Andrejka in dodaja, da je največji problem nevednost in brezbržnost ljudi. Ljudje se ne zavedajo, kako pomembna je njihova sterilizacija/kastracija. Ko se pred hišo pojavi prva mačka, je potrebno poklicati na pomoč (občino, zavetišče, društva ali posameznike), da se mačko čimprej uredi (s/k) in s tem prepreči rojstva nezaželenih mladičev, ki umirajo na ulicah. Iz ene mačke bo hitro nastalo kar precej mačk, ki jih nihče ne bo uspel nahraniti. Veliko ljudi ne ve, na koga se obrniti, nekateri nočejo vedeti. Vsi lahko pri tem pomagamo, osveščanje je bistvo! Ne obračajte se stran, povejte naprej, povejte sosedu,

znancu, kako pomembna je sterilizacija/kastracija, da se zmanjša število nikogaršnjih mačk. Opažam, da mnogim ljudem sploh ni mar, ker ne vedo oziroma se o tem premalo govori. Če bi ljudje o tem več govorili, bi se ta brezbržnost vsaj premaknila in bi se zamislili, ko imajo pred hišo nesterilizirano samico/nekastriranega samca. Pomembne so tudi občinske subvencije za sterilizacijo/kastracijo lastniških mačk. Prostoživeče mačke so potomke lastniških mačk neodgovornih lastnikov. Problem je tudi oddajanje neurejenih mladičkov po hitrem postopku, "da se jih rešijo". Reševanje mladičev je le kratkoročna rešitev, ker bo samica nesterilizirana. Edina rešitev sta sterilizacija in kastracija, da se ne obrnete stran, ko opazite neurejeno mačko pri znancu, sosedu in mu skušate razložiti, zakaj in na koga naj se obrne po pomoč. V obalnih mestih je to velika težava. Društva in zavetišča so polna. Sezona mladičev je pred vrati,« je stvarna Andrejka, ki se sooča še z eno težavo.

PRIDRUŽITE SE DOBREMU

Prostovoljcev je premalo. Idealno bi bilo, če bi en prostovoljec poskrbel za hranje-

nje in privajanje mačk na točno določeno uro (ob tej isti uri bi se kasneje opravljali odlovi za s/k), drugi bi svoje poslanstvo opravljal kot osveščevalci o pomenu s/k in bi ljudi prepričeval, tretji bi mačke odlavljal v živolovko, četrti bi mačke odpeljal na veterino, peti bi jih vrnil in šesti bi poskrbel za razkuževanje živolovk. Na žalost nekaj ljudi ne zmore storiti čudežev, skupaj pa bi lahko storili ogromno! Tudi zavetišču primanjkuje kadra in kar precej odmaknjeno od Lucije in Pirana, tako da velikokrat računa na prostovoljce. Tudi v tem primeru bi bilo veliko bolj učinkovito, če bi se povezali in se na lokacijo večjega števila mačk odpravili skupaj. Lani smo uredili preko sto mačk, letos je bilo v dveh mesecih urejenih malo manj kot 30 mačk, saj smo se projekta lotili s polno paro, da naredimo, kolikor je v naši moči, preden se dejansko sezona mladičev

LAČNIH UST ZLEPA NA ZMANJKA

Trenutno hranijo večje število prostoživečk na različnih lokacijah (tri v Luciji, dve v Seči, Strunjanu,...), skupaj preko 40 mačk. Urejajo tudi večje število lokacij (odlovi za sterilizacijo/kastracijo); Piran okoli 20, Parecag okoli 15 in ostale lokacije, na katerih sta ena ali dve mački, a še veliko lokacij je potrebno urediti. »Vse to delamo prostovoljno in rabimo pomoč v obliki hrane za vseh teh 40 mačk, pomoč prevoza mačk na veterino v Koper in popoldan nazaj. Trenutno sodelujemo z dvema veterinaroma. Prva veterina je Veterina Koper (pogodbena veterina z zavetiščem, Občino), ki mačke sterilizira/kastrira. Druga veterina je Mačja hiša, ki nam je prišla naproti in pričela s projektom #projektTNRobala pri katerem so vse mačke sterilizirane/kastrirane, razparazitene in cepljene. Vse mačke se uredi in vrne na lokacijo, kjer smo jih odlovili. Nekateri ljudje tega ne sprejmejo, saj mislijo, da bodo mačke odpeljali proč. Kam že? Če se do sedaj niste vprašali, kaj bo s tolikimi mačkami, potem naj vas niti zdaj ne motijo, ko bodo končno urejene (s/k) in seveda vrnjene na lokacijo.«

ANDREJA COMINO

prične. Žal pa so prostovoljci premalo cenjeni, neopaženi, včasih tudi prezrti in čudaki, ki so se lotili spreminjanja sveta, vendar nam je mar in hvaležni bomo vsem, ki se nam bodo pridružili v izboljševanju tega sveta,« sklene.

Portorož bo spet zapeljeval z vrtnicami

FEBRUARJA STA SE V SKLOPU PROJEKTA »PORTOROŽ-PORTOROSE: PRISTANIŠČE ROŽ-PORTO DI ROSE« ZVRSTILA DVA ZANIMIVA DOGODKA, NA KATERIH SO LOKALNI LJUBITELJI VRTNIC POGLABLJALI TEORETIČNO IN PRAKTIČNO ZNANJE O ZGODOVINI IN NEGI KRALJICE ROŽ.

Delavnico zimskega obrezovanja sta organizirala Občina Piran in Okolje Piran, vodila pa jo je Breda Čopi, predsednica Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije, ki je približno 70 udeležencem predstavila različne sorte vrtnic in njihove značilnosti ter jim v portoroškem rožniku praktično prikazala pravilne načine obrezovanja in delila nasvete za bujnejšo rast. Konec meseca je v Hotelu Marko sledilo še predavanje o rožniku klasičnih vrtnic palače De Belli. Predavateljica dr. Lucija Čok je slušateljem povedala zanimivo zgodbo o tem, kako so vrtnice prišle v Evropo in na naše območje, ter predstavila vrt plemiške družine De Belli, ki je leta 1837 zasadila svoj rožnik v Kopru z 271 vrtnicami. Te so bile takrat redkost in dragocenost, iz arhivskih zapisov pa je moč ugotoviti, da so

jih nabavljali iz Milana, Trsta, Zadra, Verone, Gradca in celo Francije. Srečanje je zaključil zgodovinar Salvator Žitko z opisom 18 koprskih pomembnejših vrtov in med drugim pojasnil tudi izvor poimenovanja Portoroža. Zgodo-

vinski viri trdijo, da je bil zaliv svetega Lovrenca (danes Portorož) pribežališče za ladje pred neurji, kot domneva zgodovinar dr. Žitko, pa kraj kljub tedanjemu obstoju nekaterih stavb in samostanov ni dobil imena po rožah, temveč po cerkvi posvečeni sv. Mariji Rožnovenski. Okolje in Občina Piran bosta niz dogodkov nadaljevala z ureditvijo gredic pred TPC-jem, kjer bodo zaradi kontaminiranega terena s plevelom odstranili obstoječe vrtnice in tja nasadili 380 novih, predvidena pa je tudi razširitev rozarija v središču Portoroža.

FANTJE OSVAJAJO ŠE TUJINO

Velik uspeh slovenske skupine Boom v San Marinu

V San Marinu je bilo nedavno kljub zimsko hladnemu vremenu zelo vroče! Slovenska skupina Boom!, v kateri so Patrik Mrak, Luka Cvetičanin in Matevž Derenda, so se med več kot 750 kandidati prebili v finale tekmovanja Una voce per San Marino, kjer se bodo pomerili tudi z zvezdniki, kot so Loredana Berte, Marcella Bella, Wlady, Corona in Ice MC. Gre za njihovo inačico Eme, tekmovanja za pesem Evrovizije, na katerem lahko sodelujejo tudi glasbeniki iz tujine.

Luka in Patrik prihajata iz Portoroža, Matevž pa iz Brežic so že dolga leta tesni prijatelji, vseslovensko prepoznavnost so gradili v oddajah Slovenija ima talent in Znan obraz ima svoj glas ter skladbah, kot so Briga me, Bonita, Julija, Dvignem te in Spomin. V zadnjih letih so mladci, avtorji vseh svojih besedil in glasbe, kot producent pa z njimi sodeluje prekaljeni Matej Pečaver, izpilili svoj zvok in postavili spremljevalni bend, v katerem igrajo bivši člani skupin Joker Out, Fat Butlers in Žavbi Brothers. Pripravljajo tudi svoj prvi album, na katerem bo tudi pesem Dance like this. »Ko smo razmišljali o tem, kje in kako začeti pisati novo poglavje skupine Booom!, smo se prijavili na Emo, a je RTV svojo predstavico potem izbrala mimo natečaja. Ker smo verjeli v našo pesem, smo začeli iskati alternative in se dva dni pred iztekom roka prijavili na evrovizijski izbor v San Marinu, ki je odprt tudi za tuje izvajalce,« pravijo Boomovci in dodajajo, da je na avdicijah preko 750 kandidatov, zato niso imeli nikakršnih pričakovanj, so pa bili navdušeni nad dobro organizacijo.

BREZ PRIČAKOVANJ DO SANJSKEGA USPEHA

»Ob uvrstitvi v drugi predizbor pa smo se prvič zares zavedeli, da gre za veliko zadevo, ki je bila prav tako profesionalno pripravljena glede zvoka. Na odru smo se počutili zares dobro, pa tudi vzdušje med nastopajočimi je bilo zelo prijetno, čeprav smo bili konkurenti in smo si vsi želeli dobrega rezultata. Z nastopom smo bili zadovoljni, a nismo pričakovali ničesar. Preoblekli smo se in se pripravili za odhod domov, ko so nas nepričakovano poklicali nazaj na oder. Iskreno, nismo pričakovali zmage, rekli smo, to je nemogoče... A smo uspešno preskočili vse prepreke, ostaja le še zadnja« so bili pred sobotnim finalom dobro razpoloženi zmagovalci drugega predizbora.

»Naš prvi cilj, uvrstitev v finale, smo dosegli, v soboto pa bomo dali še enkrat vse od sebe, uživali na odru in kdo ve, mogoče pa še enkrat presenetimo. So pa tudi ostale pesmi zelo dobre, tekmuje tudi nekaj prekaljenih zvezdnikov evropskega dometa, ki znajo peti in nastopati s pesmimi, ki so sproducirane na svetovnem nivoju. Mi gremo tja predvsem predstaviti našo pesem Dance Like This. Upamo, da bodo gledalci začutili tako nas, kot tudi našo živahno pesem z igrivo melodijo, s katero smo se želeli čim bolj približati standardom ugajanja in trendom v tujini« pravijo fantje.

OPOMBA: VEČINA ČLANKA JE NASTALA PRED SOBOTNIM FINALNIM NASTOPOM, NA KATEREM SE JE PRIMORSKA ZASEDBA BOOOM! UVRSTILA NA 5. MESTO. VEČ NA WWW.OBALAPLUS.SI.

Društvo Bolnikov z
Distonijo Slovenije
Slovenian Dystonia Society

dbd

Distonija je motnja gibanja, ki se kaže kot ponavljano vzdrževanje nenormalnega položaja telesa ali kot pojav ponavljanih gibov. Lahko se pojavi na enem ali več delih telesa. Najpogostejša oblika je žariščna distonija vratu (spastični tortikolis). Ocenjujejo, da je pogostnost (prevalenca) 20–4000 bolnikov na milijon prebivalcev. To pomeni, da bi lahko trenutno v Sloveniji bilo do 8000 bolnikov z vratno distonijo. Gre za kronično bolezen, ki pomembno vpliva na kakovost življenja bolnikov, njihovo samopodobo in vsakdanje življenje.

Več na spletni strani www.distonija.si, kontakt: info@distonija.si

Nacionalna kampanja ozaveščanja strokovne in laične javnosti o distoniji.

Izberite naravi prijazen način
plačevanja računov.

PREKLOPI NA
račun @ SCEGLI
pagamenti

marjetica
KOPER

Scegli la fatturazione elettronica
per il rispetto verso l'ambiente.

Kako čebula vpliva na holesterol

Ohranjanje zdrave telesne teže, redna telesna dejavnost in zmanjšanje uživanja alkohola so le nekateri načini, kako se zaščititi pred hiperholesterolemijo. Kakšen vpliv pa ima čebula?

Prehrana je prav tako ključnega pomena. Uživanje hrane, bogate z vlakninami, kot so stročnice, ovseni kosmiči in avokado, lahko pomaga pri ohranjanju nizkih ravni slabega LDL holesterola. V tem smislu se je ena zelenjava še posebej dobro izkazala, in sicer rdeča čebula.

ČEBULA LAHKO ZNIŽA HOLESTEROL

Če kuhate čebulo brez soli, vsebuje hranila, kot so kalij, fosfor, kalcij in magnezij.

Čebula vsebuje tudi flavonoid, imenovan kvercetin. Znanstveniki so v študiji iz leta 2017 proučevali, kako kvercetin vpliva na obraten transport holesterola. To je proces, pri katerem telo odstranjuje holesterol iz celic. Ugotovili so, da je kvercetin spodbudil prenos holesterola, zmanjšal njegovo raven in izboljšal delovanje dobrega HDL holesterola. Izkazalo se je, da tudi alternativne oblike čebule nudijo enake koristi, kot je sok iz čebule, bogat s kvercetinom, ki znatno zmanjšuje raven LDL holesterola pri bolnikih s blago povišanim holesterolom.

ALI LAHKO PREHRANSKA DOPOLNILA S ČEBULO ZNIŽAJO RAVEN HOLESTEROLA?

Čebulo lahko pripravite na različne načine. Lahko jo jeste surovo, kuhano, dodate jo lahko solatam ali različnim kuhinjskim jedem. Če pa ne marate čebule, ne skrbite, prehranska dopolnila na osnovi čebule lahko prav tako znižajo raven holesterola. Kljub temu ni bilo opazene povezave med dodatki na osnovi čebule in izboljšanjem ravni trigliceridov, zato so znanstveniki poudarili, da so potrebne dodatne raziskave.

Nekateri dejavniki lahko povečajo tveganje za hiperholesterolemijo. To vključuje uživanje hrane, bogate s transmaščobami ali nasičenimi maščobami, sedeč način življenja, kajenje, genetiko, starost in še veliko več (po podatkih CDC). Prisotnost kroničnih zdravstvenih stanj lahko prav tako vpliva na tveganje, kot so diabetes tipa 2 ali debelost, piše Health Digest.

Mlada kiparja o prvi razstavi v Atelieru Svojc

MILICA
GOLIJANIN

Kipar Vojc Sodnikar Ponis je ustvaril obsežen kiparski opus, malo kdo pa ve, da tudi nakit. Več ljudi ve, da je ustvaril Atelier Svojc na Grudnovi 3 v Kopru – prostor, namenjen predvsem mladim kiparjem slovenske Istre, v katerem so oživele kar štiri razstave.

ki je v Koper prišel zaradi študija. Obiskuje drugi letnik, in kot pravi, je zelo zadovoljen s svojo izbiro: »Všeč mi je, ker je tukaj svobodno, študij je interdisciplinaren, s tem pa pridobiš različne izkušnje, si lahko narediš pisan portfelj in vidiš, kaj te v resnici zanima«. Njegova umetnost se veže na konceptualno ustvarjanje, dodaja pa: »Poskušam iskati logične rešitve. Zanimajo me bolj nekonvencionalne umetniške stroke, ampak poskušam poudariti, kar je razumljivo«.

PRILOŽNOST ZA RAZSTAVO JE OBA ZELO NAVDUŠILA

S tisto zadnjo, odprto od konca decembra, se je začelo sodelovanje Zavoda in inštituta Svojc s Pedagoško fakulteto Univerze na Primorskem. Tako sta pod mentorstvom izr. prof. dr. Tilna Žbone svoja dela imela priložnost razstaviti študenta drugega in tretjega letnika Vizualnih umetnosti in oblikovanja, Jakob Bratušek in Karmen Bradovent.

Karmen Bradovent je Pirančanka, ki je obupala nad študijem na Finskem zaradi izredno nizkih temperatur. Nato se je odločila za novi oddelek na Pedagoški univerzi: »Slišala sem za novi oddelek v Kopru, kar se mi je zdelo zanimivo, ker me navdušuje 3D printanje in sem iz tega izhajala v bolj trodimenzionalne forme. Svojo umetnost ustvarjam z računalnikom,« pravi Karmen, ki je bila ena izmed dveh izbranih študentov, ki sta imela priložnost razstaviti svoja dela na Grudnovi 3.

S Karmen je ustvarjal tudi Jakob Bratušek,

opazovati, kako vsakdo vidi nekaj drugega,« pripoveduje Karmen. »Eden izmed komentarjev se je nanašal na sintetiko, saj si mnogi niso znali predstavljati, kaj to je. Vsekakor so mi različne percepcije pomagale pri nadaljnjem premišljevanju in so del mojega umetniškega procesa.«

S komentarji in kritikami sta bila zadovoljna. »Veliko ljudi me je poklicalo po razstavi, pa tudi nekaj galerij. Zelo hvaležen sem za to priložnost,« pravi Jakob.

UMETNOST MED SINTETIČNIM IN NARAVO

Oba ustvarjalca sta se našla v uprizorjanju umetnega skozi naravo ter spet skozi umetno oziroma tehnološko. Kot poudarjata, »so bile tehnike različne, ampak s podobnim konceptom, drugače uprizorjene«.

»Kar je bilo razstavljeno, je bilo precej fizično. Veliko sem se posvetil prehodu iz naravnega materiala v umetni in ponovno v naravo. Opus ideje je povezava narave in plastike, nenarave, ki se vežeta v eno,« pravi Jakob.

Razstava je potekala do 24. februarja, nove razstave mladih kiparjev pa nas čakajo v tem letu spomladi.

DARSEN
SALON POHIŠTVA

☎ 05 640 13 33 ✉ darsen@siol.net

Polje 21 (Ruda center), IZOLA

www.darsen.si

Parkirišče za Splošno plovbo samo še za občane Pirana

JAVNO PARKIRIŠČE ZA SPLOŠNO PLOVBO BO OD 1. MARCA NAMENJENO IZKLJUČNO OBČANOM OBČINE PIRAN, KI SI BODO MORALI ZA BREZPLAČNO KRATKOTRAJNO PARKIRANJE PRIDOBITI LETNI ABONMA TER USTREZNO OZNAČITI ČAS PRIHODA.

Nov parkirni režim bo občanom piranske občine občutno olajšal možnosti parkiranja v središču Portoroža, saj bodo lahko z letno dovolilnico na parkirišču za Splošno plovbo od marca dalje parkirali do tri ure brezplačno.

Javno podjetje Okolje Piran bo parkirne abonmaje za omenjeno območje začelo izdajati v ponedeljek, 26. februarja, na sedežu podjetja na Arzah v času uradnih ur. Občani bodo morali izkazati upravičenost za pridobitev abonmaja s predložitvijo osebnega dokumenta in prometnega dovoljenja, iz katerega je razvidno, da je prosilec lastnik vozila, za katerega bo izdan abonma. Ob izdaji bo prosilcu zaračunan strošek treh evrov priprave abonmaja, slednji pa bo veljaven do konca koledarskega leta.

Ker bo brezplačno parkiranje na 19 razpoložljivih

parkirnih mestih za Splošno plovbo časovno omejeno na tri ure, bodo morali vozniki obvezno označiti tudi čas prihoda s parkirno uro ter jo namestiti na vidno mesto v avtomobilu. Nadzor nad pravilnim parkiranjem bo izvajala medobčinska redarska služba. Za kršitev parkirnega režima je skladno

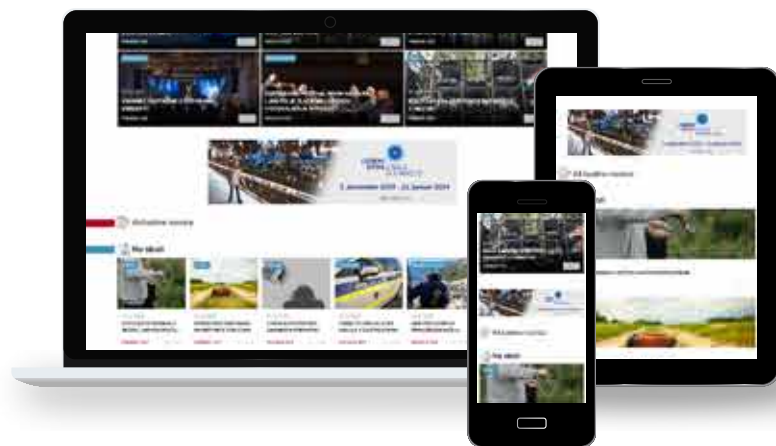
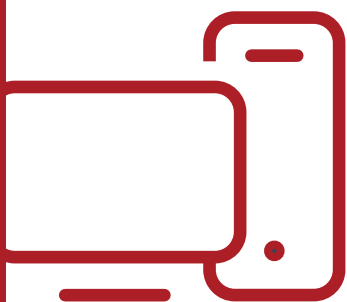
z določili Zakona o pravilih cestnega prometa predpisana globa v višini 40 evrov za voznike, ki prekoračijo 3-urno časovno omejitev ali ne označijo časa prihoda, ter 80 evrov, če v parkiranem avtomobilu na notranji strani vetrobranskega stekla na armaturni plošči ne namestijo dovolilnice oz. ta ni dobro vidna in v celoti čitljiva z zunanje strani avtomobila.

**OBIŠČI NAS
TUDI NA
SPLETU!**

www.obalaplus.si

**VSAK ČETRTEK
VREMENSKA NAPOVED ZA
KONEC TEDNA**

**VSAK DAN
NAJPOMEMBNEJŠE
NOVICE DNEVA**

Trend Corpcore združuje slog in udobje

ANDREJA
ČMAJ FAKIN

Leto 2024 zaznamuje preobrat v pisarniški modi, kjer tradicionalna formalnost sreča sodobno udobje in slog.

V 2024 stopa v ospredje »corpcore«, smer, ki preoblikuje formalna delovna oblačila in prinaša novo dimenzijo elegancije in funkcionalnosti v vsakdanje pisarniško okolje. Beseda »corpcore« je izpeljanka iz »corporate core« in se osredotoča na prefinjeno, a udobno estetiko za profesionalno okolje. Ta izhaja iz želje po združitvi formalnosti in osebnega izraza, hkrati pa ohranja raven profesionalnosti, ki jo zahteva delovno mesto. Z več kot 160 milijoni ogledov na TikToku pod oznako #corporatefashion corpcore kliče k inovacijam v pisarniški modi.

ZNAČILNOSTI CORPCORE TREND

Corpcore promovira siluete, ki so hkrati elegantne in udobne. Oversize blazerji, široke hlače in obleke so temelji tega trenda, ki dopušča svobodo gibanja in izražanja. Prevladujejo nevtralne barve, med katerimi je v ospredju še zlasti siva, corpcore pa stavi tudi na kakovostne materiale, ki zagotavljajo trajnost in udobje skozi celoten delovni dan.

OD MILANA DO NEW YORKA

Modne revije za pomlad-poletje 2024 so corpcore postavile v središče in priznani modni oblikovalci, kot sta Phillip Lim in Alberta Ferretti, so predstavili kolekcije, ki odražajo jedro corpcore estetike. Elegantni kostimi, kombinirani z udobnimi čevlji in minimalističnimi dodatki tako predstavljajo novo dobo pisarniške mode. Zvezdnice, kot so Bella Hadid, Elsa Hosk in Julia Fox pa so nam pokazale, kako se trend corpore lahko prenese z modnega odra v dejansko življenje. Njihova izbira črtastih oblek, kvadratnih očal in oprijetih bluz služi kot navdih za profesionalke, ki iščejo ravnotežje med modnim in funkcionalnim.

KAJ PA DODATKI?

Debele zapestnice v rjavi ali srebrni barvi, uhani v obliki biserov ali preprosti srebrni kosi so modni dodatki, ki jih lahko kombinirate s corpcore slogom. Tudi pri prstanih in ogrlicah velja, da naj bodo raje preprosti kot pa preveč izstopajoči. Pri izbiri torbice mirne vesti lahko stavite na preprosto torbo za čez ramo, če pa želite vseeno malo bolj izstopati, se lahko odločite za črno lakirano usnjeno torbico ali torbico v temno rdeči.

PREVERJAMO URBANE MITE

Lasje

KMALU BOMO OBRNILI NOV LIST NA KOLEDARJU, KI BO S SEBOJ, POLEG DNEVA ŽENA, DNEVA MUČENIKOV, MATERINSKEGA DNE IN VELIKE NOČI, PRINESEL TUDI PRIČETEK POMLADI. KONČNO! ODVRGLI BOMO (PRE) TEŽKE BUNDE, SI OBLEKLI LAHKOTNEJŠA OBLAČILA, VEČ ČASA PREŽIVELI V NARAVI IN SE MORDA ODLOČILI ŠE ZA KAKŠNO DRUGO SPREMEMBO. MORDA BO TA POVEZANA Z NOVO BARVO LAS ALI DRZNO PRIČESKO.

Zakaj pa ne! Močni in sijoči lasje so odraz našega zdravja, za marsikoga pa tudi »modni dodatek«, izraz ženstvenosti (ali pa moškosti) in življenjskih sprememb. Preden se lotimo mitov, ki od ust do ust krožijo med nami, bi z vami rada podelila še nekaj simpatičnih in nepoznanih dejstev o laseh:

- Črni lasje so najbolj pogosti. Le 1% svetovnega prebivalstva se pa lahko pohvali z naravno rdečo barvo las.
- En sam las nosi veliko informacij in o nas pove marsikaj. Znanstveniki lahko s sodobnimi metodami iz enega lasu razberejo, če smo uživali droge ali alkohol in kaj smo jedli, pili.
- Lasje hitreje rastejo ob toplem vremenu.
- Sestavljeni so iz mrtvih celic, zato nas, ko jih strižemo, ne boli.
- V povprečju ima človek 100.000 las.
- Na dan nam izpade med 50 in 100 las.
- Lasje so izredno močni. Glava las naj bi zdržala težo do 2 ton.

Če poznate še kakšno zanimivost o laseh, jo napišite na manca.hribovsek@obalaplus.

si. Kar nekaj mitov, pa seveda ne drži. Preverimo skupaj:

- 1. Lasje hitreje rastejo, če jih strižemo ob polni luni.** Ne drži. Žal polna luna ne vpliva na hitrejšo rast naših las. Mit je najbrž nastal na podlagi tega, da polna luna vpliva na plimovanje morja, pa tudi na razpoloženje in odzive posameznikov. Tako da lahko kar pogumno rezervirate termin pri svojem frizerju kadarkoli v mesecu.
- 2. Prhljaj je nalezljiv.** Ne drži. Prhljaj je dermatološko stanje, ki ga ima okrog 50 % populacije. Gre za luščenje kože, opazimo ga na lasišču, pogosto pa je ob tem prisotna tudi srbečica. Prhljaj je zagotovo nadležen, ni pa nalezljiv, saj je odvisen od več dejavnikov: prekomerno delovanje žlez lojnic, pogostost umivanja las, spol, druge bolezni, stres, prehrana, genetski dejavniki itd. To pa ne velja za uši, ki so izredno nalezljive in ko jih dobi en član družine (najbolj pogosto se zgodi, da jih iz vrtca prinesejo naši najmlajši), se lahko hitro razširijo še na ostale. V tem primeru jih je potrebno čim prej odstraniti, večkrat umiti lase s temu na-

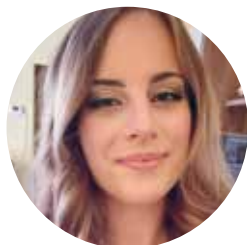
menjenimi šamponi, na visoki temperaturi oprati posteljnino, obleke ...

3. Po porodu lasje bolj intenzivno izpadajo. Drži. Marsikatera novopečena mamica opaža, da ji po porodu izpada večja količina las na dan kot običajno. To je ob dogajanju, ki ga mlade mamice doživljajo, zagotovo še dodaten stres oziroma razlog za skrb. Ampak naj vas potolažimo – stanje je začasno. Po porodu se namreč hormonsko ravnovesje v ženskem telesu poruši. Naenkrat pride do drastičnega dviga ali padca določenih hormonov, ki lahko vplivajo tudi na to, da lasje hitreje izpadejo. Drage mamice, tudi to bo minilo!

4. Dieta in slaba prehrana lahko oslabijo kakovost las. Drži. Znano je, da slabe prehranjevalne navade, nekalitetna hrana in drastične diete v naše življenje ne prinašajo nič dobrega. To se ne odraža samo na stanju kože, zdravju, psihičnem in fizičnem počutju, ampak tudi na naših laseh, ki za zdravo rast potrebujejo dovolj kakovostnih vitaminov in mineralov. Ob slabi prehrani in dietah lasje postanejo suhi, lomljivi, redki in brez leska. Pa tudi rastejo nam počasneje.

5. Če izpulite siv las, bosta na njegovem mestu zrasla dva. Ne drži. Če vas nekaj sivih las na glavi tako zelo moti, si jih lahko mirne vesti izpulite, saj mit, da bosta na mestu izpuljenega sivega lasu zrasla dva, ne drži. Res pa je, da na tistem mestu nikoli več ne bo zrasel las s pigmentom. Naše celice v lasnem mešičku namreč v las, tik preden ta izraste, spustijo pigment melanin. S staranjem pa izgubijo sposobnost normalne sinteze melanina, to pa pomeni, da naši lasje postanejo vedno bolj sivi. Jaz pa vam želim čim manj ljudi in situacij, ki vam povzročajo sive lase.

6. Nošenje kape povzroča plešavost. Ne drži. Vsi (predvsem moški) ljubitelji kap, pozor! Dobro preberite naslednje besede: Nošenje kape ne povzroča plešavosti. Prosim. :)

MANCA
HRIBOVŠEK

Vrt v marcu

Marca se na vrtu prebudijo še vsi tisti, ki so podaljšali »zimsko spanje«. Že površen pregled gredic nam pove, da nas čaka precej dela.

Zima nam je prizanesla s temperaturami, saj nekatere rastline sploh niso prekinile z vegetacijo. Vlage ni bilo veliko. Na naših gredicah lahko še najdemo nekaj radiča, motovilca, endivije, pora. Pospravimo jih in primerno pripravimo za prihajajočo sezono. Prekopljemo jih, dodajamo pravilno pripravljen domači kompost, ki nam pomaga ohraniti trajni humus. Posadimo lahko različne solate, sejemo lahko peteršilj, korenček, špinačo, rukolo. Na začetku meseca lahko že posadimo semenski krompir, ki smo ga nabavili februarja in ga skladiščili in nakalili v primernem prostoru. Primeren je posejati grah, da bomo imeli še pred sušnim obdobjem obilen pridelek, kupimo lahko že pripravljene sadike v specializiranih trgovinah in jih posadimo. Pomembno je, da postavimo namakalni sistem, kjer je mogoče, da nam bo pomagal v poletnih sušnih mesecih.

V zeliščnem vrtu se pričanja prebujanje. To je zadnji trenutek, da sadikam zagotovimo pravilno prehranjenost. Rastline začenjajo z vegetacijo, katerih nadzemni del čez zimo odstranimo in nas lepo razveselijo s svojimi mladimi poganjki (drobnjak, beluši, artičoke, luštrek). Gredice z metami tudi lepo odganjajo. Pomembno je tudi, da odstranimo

vse poškodovane in bolne dele rastlin. Če smo kakšno rastlino izgubili pozimi, lahko v specializiranih trgovinah kupimo kakovostne nove rastline. Potrebno je tudi odstraniti korenine trajnih plevelov, da ne bodo v rastni sezoni odžirali rastlinam hrano in vodo. Ta čas je primeren za zeliščne kotičke v loncih. Lahko si posadimo peteršilj, baziliko, drobnjak. Izbor rastlin v specializiranih trgovinah je bogat, tako da si lahko po svojem okusu oblikujem zeliščni raj.

V sadnem vrtu dokončamo vsa zimska opravila. Dokončamo obrezovanje, opravimo še zadnje nakupe sadilnega materiala, škropljenje. Če nam temperature dovoljujejo, pognojimo sadno drevje, citruse in jagodičevje. Posebno pozornost namenimo citrusom, saj pogosto ostanejo brez osnovnega odmerka gnojila. V prodajalnah dobimo specialna gnojila za njihovo gnojenje z vsemi mikroelementi v obliki granulata ali v tekočini.

SAŠO
MEJAK

Nikoli ne smemo pozabiti na sadne rastline v loncih, saj so njihove potrebe podobne sadikam, gojenim v zemlji. V okrasnem vrtu pregledamo, kako se je zima obnašala, če je kaj odmrlo ali je poškodovano, odstranimo. Gredice za sezonsko cvetje počistimo, pognojimo in pripravimo za zasaditev z mačehami, primulami, ciklamami in levisijami. Korita na okenskih policah lahko tudi zasadimo z znanilci pomladi ranunukuli, primulami, pokončnim nageljnom. Vse našete rastline lahko nabavite v VRTNARIJI MOŠKON na Parecagu. Če smo bili pridni in dovolj zgodaj posadili spomladi cvetoče čebulice, nas s cvetjem že obdarjajo narcise, krokusi ter hijacinte. Telohi, okrasna kutina, zvončki že zaključujejo s svojim cvetenjem. Če imamo v našem vrtu vrtnice, je to obdobje, v katerem se jim moramo posvetiti. Poskrbimo, da so porezane, nabavimo specialna gnojila in jih v pravih odmerkih dodajamo, čez celo leto skrbimo, da jih ne napadejo bolezni in škodljivci. Poskrbimo tudi, da so dovolj prehranjene vse ostale grmovnice in trajnice, da nas bojo obdarjale z bogatim cvetenjem.

Travno površine zahtevajo precej našega časa, prezračimo jih po zimskem obdobju. Priporočljivo je, da našim težkim tlem dodamo kremenčev pesek, ki ga vtremo v zemljo. Če so temperature primerne, poskrbimo tudi za prvo gnojenje. Preverimo tudi namakalni sistem, da kasneje ne bomo imeli težav.

VELIKA IZBIRA OKRASNIH RASTLIN:
za balkone, vrtove, cvetlična korita...

ODPRTO VSAK DAN, RAZEN NEDELJE.

Parecag 31, gsm: 041 607 594

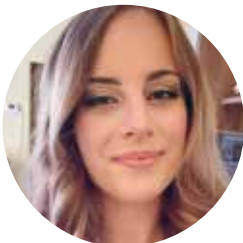
POMLADNI RECEPT NONE OLGE

Rižota s šparglji

Šparglji, šparoge, šparunge, špargi ... več različnih besed, za katerimi pa se skriva prava spomladanska poslastica. Šparglji so namreč prva zelenjava, ki nam jo v začetku zgodnje pomladi podari narava. Njihova sezona se začne z marcem in traja vse do sredine junija. Šparglji vsebujejo ogromno antioksidantov, vitaminov in mineralov, prav tako pa so odličen diuretik (spodbuja delovanje ledvic in izločanje urina) in pomagajo pri spomladanskem razstrupljanju telesa. So lahko prebavljivi in imajo nizko kalorično vrednost. Primerni pa so tudi za nosečnice, ker vsebujejo veliko folne kisline. Ker med Primorci poteka pravo tekmovanje, kdo nabere več špargljev, so seveda mesta, kjer uspevajo, skrbno zamolčana.

MANCA HRIBOVŠEK

Pozorni moramo biti na pravično shranjevanje, saj lahko odrezani deli hitro oleseni. Šparglje moramo po tem, ko jih nabere, zaviti v mokro papirnato brisačo in čez nadeti vrečko ter jih hraniti v hladilniku. Lahko jih pa preprosto, tako kot rože, damo v vazo, ki jo napolnimo z vodo in prav tako postavimo na hladno. Majhen trik, da lahko v trgovini preverite, če so šparglji sveži ali ne: stisnite ga pri odrezanem delu, če je svež, se bo iz njega pocedil sok. Receptov za pripravo in vključevanje špargljev v naš vsakdanji jedilnik je res zelo veliko. Eden izmed tistih klasičnih je vedno priljubljena fritaja s šparglji, ki si jo lahko kadarkoli privoščimo za malico. V tok-

ratnem receptu pa bomo preverili, kako se pripravi rižota s šparglji, kot jo je znala pripraviti le ena in edina nona Olga.

SESTAVINE ZA 4 OSEBE

- 400 gramov riža arborio
- 250 gramov špargljev
- manjša čebula
- 4 stroki česna
- belo vino
- olivno olje
- zelenjavna jušna osnova
- maslo
- sol, poper
- parmezan

POSTOPEK

Olupimo in nasekljamo čebulo in česen, ki ju damo v posodo in pražimo na olivnem olju. Nato dodamo riž in počakamo, da postekleni. Dolijemo deci belega vina, pokuhamo in začnemo počasi dodajati jušno osnovo, ki jo lahko pripravimo iz sveže

zelenjave, da si postopek olajšate, pa si lahko pomagata tudi z zelenjavno kocko. Jušno osnovo dodajamo počasi, saj moramo paziti, da se nam riž ne bo prekuhal. Kuhati ga moramo toliko časa, kot je zapisano v navodilih na embalaži. Medtem operemo, očistimo in na kolobarje narežemo šparglje. Odstranimo jim trše, olesenele dele. Nona Olga je šparglje vedno pripravila posebej. V ponvo je dodala maslo, šparglje, jih solila, popoprala in počakala, da so se zmehčali. Ko je riž kuhan, mu dodamo šparglje, parmezan ter poper in sol po okusu. Počasi premešamo in počakamo nekaj minut. Skrivnost none Olge je bila, da je v vse rižote vedno dodala še sirček, ki jih je naredil, kot bi ona rekla, "bolj kremžje". Postrežemo, na rižoto naribamo še malo parmezana, za dekoracijo pa lahko dodamo cele šparglje, ki smo jih prej oprali in popekli v ponvi na olivnem olju.

Kakšen je pa vaš recept za dobro rižoto s šparglji? Imate tudi vi kakšnega asa v rokavu, ki naredi vašo rižoto boljšo od vseh ostalih? Napišite mi jih na manca.hribovsek@obalaplus.si. Obljubim, da bodo pri meni na varnem. Aja, pa zraven pripnite še fotografije vaših kulinaričnih mojstrov.

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

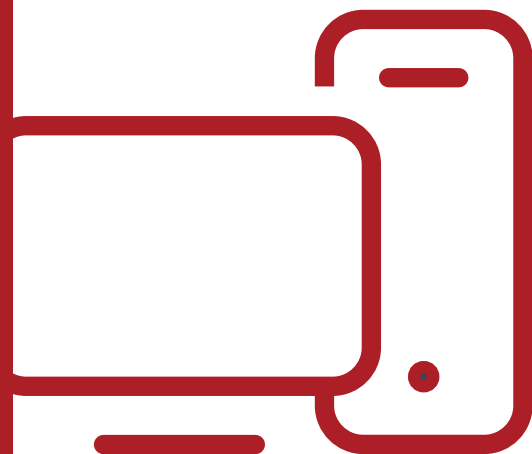

SESTAVIL BORIS KRALJ	SLADKOVOD. RIBA IZ DRUŽINE TRSK	KRONIKA, LETOPIŠ	21 ČRKA ABECEDE KITAJSKA DINASTIJA			MARJAN KOZINA	PRIJETEN VONJ	1 ČRKA IMENA PEVCA PLESTENJAKA GOZDNA RASTLINA		FEREDŽI PODOBNA VRHNA HALJA PRI MUSLIMANKA	GORA NA KRETI	KEMIJSKI ZNAK ZA NATRIJ	1 ČRKA IMENA NARODNEGA HEROJA TOMŠIČA		AVSTRUSKO- SLOVENSKE ARHEOLOG BALDUIN	POLET, ZANOS, VNEMA	VAJA V KARATEJU
MAMA (LJUBKOV.)					SKLADIŠČE								OGRAJEN PROSTOR ZA ŽIVINO OB STAJI				
RIMSKI PESNIK					PITJE NA VELIKO (POG.) TRESENJE (KNJIŽ.)								KRAJ NA ŠVEDSKEM MAKEDONSKI PISATELJ JORDAN				
SLOVENSKE DIRIGENT ANTON					OGRAJEN PROSTOR V GOZDU ZA REJO DIVJADI							INDONEZIJSKI OTOK SPODNJI DEL PROSTORA					
ANGLEŠKE SKLADATELJ EDWARD					IRSKA VILINSKA KRALJICA NEMŠKE SPOLNIK				LJUBIMEC IN SVEČENIK FRIGIJSKE BOGINJE KIBELE	TEŽA (KNJIŽ.) NAJNIŽJI DEL POSODE							
KRISTINA IVANUŠIČ			SRBSKA PEVKA UKRADEN FINSKO MESTO				NEPRIJETNOST, TEŽAVA TATARSKI PESNIK FATHI									PRISTANIŠČE V ŠPANIJI	VRAJNI SAMEC
UREJEN JAVNI NASAD, ZA SPREHODE		BLAGAJNA (POG.) SLOVENSKE TEOLOG ALOJZIJA				GRAŠČINA V MARIBORU INDIJSKI HRAST									VINKO VASLE PRIPADNIK AETOV		
ORGANIZIRAN NAČIN UČENJA V ŠOLI					UMETNIŠKA DELAVNICA, ATELJE ERAR (LAT.)							DANSKI PISATELJ HERMAN JOACHIM	INDIJSKA REŽISERKA MIRA GR. GORSKA VILA				
ŠVIČARSKI DRŽAVNIK GUSTAVE						GRŠKE BOG LJUBEZNI					MAJHNA PRIMORSKA TRGOVINA IT. KIPAR DA FIESOLE						
RAVEN, KONIČAST BORILNI MEČ, FLORET (NEKDAJ)						VIETNAMSKI POLITIK LE DUC AM. IGRALEC BEATTY			NAJDAJŠA TEKAŠKA DISCIPLINA TURŠKO MESTO								
BESEDNA UGANKA									KDOR MINIRA HIMALAJSKA KOZA						TANKA KAMNITA PLOŠČA	JUNAK PRAVLJICE O ČUDEŽNI SVETILKI	JAPONSKI BORILNI ŠPORT
	GORATA GRŠKA POKRAJINA	NORVEŠKE PISATELJ ARTHUR KARTA PRI TAROKU				ŽELEZNA PALICA SANINEC (KNJIŽ.)		AVTO TOVARNE DACIA ANGLEŠKE NOGOMETAS HARRY						RIBIŠKA MREŽA RUSJANOV LETALO			
ALEŠ KLINAR			NEVARNA BOLEZEN									NAJETA KMEČKA DELAVKA PLAVALKA ISAKOVIČ					
OKRAJŠAVA ZA TARO			NEVENKA URANJEK GRŠKA BOGINJA NESREČE			GLAVNO MESTO GANE, ACCRA RUS. PEVKA PUGAČOVA					MAVČAR (KNJIŽ.) IZRASTEK NA GLAVI						
VRSTA VRBE				MEDENA ROSA EDO ŠLAJMER					POŽELENIJE, SLAST POVRŠINSKA MERA				OPERA GIUSEPPA VERDIJA ANTON POHLIN				
ANGLEŠKA IGRALKA WINSLET					ODPRTINA V STENI, PODSTREŠNO OKENCE					DOLGOREPA PAPIGA				NEKDANJI LITOVSKI DENAR (LITAS)			
IME IGRALCA VALIČA					ANGLEŠKA PLOŠČINSKA MERA					DEL KRAJA PRI GROSUPLJEM				DALMATIN. ŽENSKO IME			

LEOV: maked. pisatelj ENIJ: rim. pesnik ADORE: švic. državnik ERARIUM: erar BURNAS: tatar. pesnik MINO: it. kipar MARAS: tur. mesto OMRE: nor. pisatelj

OBIŠČI NAS TUDI NA SPLETU!

www.obalaplus.si

**VSAKO
SOBOTO
NOV
RECEPT**

**VSAK DAN
NASVET
ZA BOLJŠE
ŽIVLJENJE**

**VSAK
PETEK
NAPOVEDNIK
DOGODKOV**

